

Români în Andalucía

Publicație pentru românii din Andalucía și întreaga Spanie. Apare lunar. Anul III, Nr. 17, Februarie 2023

Misiunea în viață a lui Grigore Leșe este să împartă bucuria cu oamenii

Grigore Leșe, artistul care marchează cultura acestei țări, s-a prezentat în fața invitaților, așa cum ne-a împărtășit, în cuvântul de introducere, moderatoarea și talentata jurnalistă Mihaela Bîrzilă, cu dorința de a face oamenii fericiți, pentru că misiunea sa în viață este să împartă bucuria lui cu oamenii.

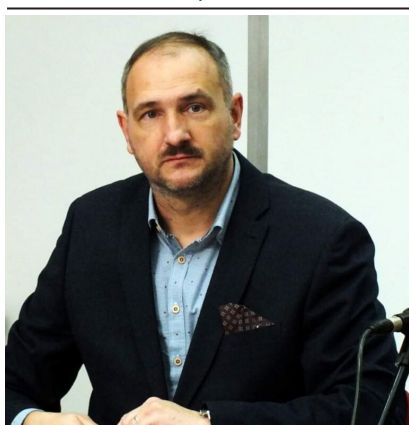
Tanța TĂNĂSESCU, pag. 15-16

VINTILĂ HORIA cuantica drumurilor

Dana OPRICA, pag. 12-13

Pentru Liga unității culturale a românilor de pretutindeni: din țară, dimprejur și diaspora!

Înființarea unei Ligi pentru unirea culturală a tuturor românilor din țară, dimprejur și din Diaspora, cu sprijinul Departamentului Românilor de Pretutindeni, al ICR și MAE, reprezintă o obligație morală pentru noua Românie extinsă, care cuprinde oaze de spiritualitate românească în toate țările occidentale. Românie de astăzi cuprinde cultural și acele mici patrii românești din țările europene. Ele trebuie unite cultural, spiritual și social.

Ionuț ȚENE, pag. 4

Cine este cărturarul care înnobila cu numele său Institutul pentru Românii de pretutindeni ?

Ce legătură este între Mihai Eminescu și Eudoxiu Hurmuzachi ?

În onoarea acestui mare cărturar născut în Bucovina, al cărui mormânt se află în pământ înstrăinat, la Cernăuca, situată la 15 km de Cernăuți, Academia Română, îmbogățită cu un tezaur de documente, cum puține țări din lume au, a instituit un premiu ce poartă numele lui Eudoxiu Hurmuzachi iar Guvernul României a înființat un institut destinat românilor de pretutindeni, purtând același nume. Din păcate, în toamna anului 2019, Guvernul Orban a desființat atât Institutul Eudoxiu Hurmuzachi pentru Românii de Pretutindeni, cât și Institutul Limbii Române, aflat în subordinea Ministerului Educației Naționale.

Dan TOMA DULCIU, pag. 3

Importanța unei culturi organizaționale puternice

Camelia POTĂRNICHE, pag. 14

Cristian GHICA

pag. 2

ROMÂNII ȘI ROMÂNIA

Nu se învață la nicio școală să fii român. Este o chestiune de laborator intern, o meditație asupra sinelui. Conștiința de român se naște printr-un travaliu prelungit, care nu se termină niciodată.

A fi român înseamnă să înțelegi conceptele și strădania înaintașilor, să le îmbogățești și să le dai mai departe. Trecutul nostru este prezent. Viitorul, de asemenea, este prezent. Ca români, nu avem decât să trăim în prezentul României lăuntrice și să devenim o conștiință.

Să iubești România e ca și cum ai spune că iubești aerul respirabil. Nu ne trebuie enunțuri patriotarde, ne trebuie trăiri autentice.

editorial

ROMÂNII ȘI ROMÂNIA

în înalțuri cu agerimea gândirii, dar care au și coborât la adâncimi nebănuite. Ei au făcut România posibilă. **NOI ce facem?**

Elitele și poporul

Nu există o demarcație clară între elite și popor. Oricine din popor poate să intre în elite. Oricine din elite trebuie să știe că face parte din popor. O elită care nu-și iubește poporul este cu totul altă entitate.

Numim elită acei oameni care mișcă o nație spre progres, acei oameni care își pun inima la un loc cu gândirea pentru slujirea unui popor. Numim popor acei oameni care participă câtuși de puțin la binefacerea națiunii, la iubirea comună pentru nație, la ajutorarea semenului. Chiar și cu o vorbă bună.

Azi, elitele sunt înșelătoare. Fie au parvenit, adică se prefac elitiști, fie sunt elitiști fără popor. Sunt doar pentru ei. Au studiat, au rumegat și vorbesc pe nas pentru a se pune pe sine înșiși în valoare.

Elitele ar trebui să ne arate oameni cu aplecări intelectuale, cu preocupări nobile, cu idei inovatoare. Cu o ținută morală ce ar putea fi model pentru fiecare om din popor.

Elitele pot să modifice poporul. În orice țară, elitele ar trebui să orânduiască viața socială, prin principii și reguli, prin îndrumări și previziuni, în așa fel încât nivelul de trai și de conștiință al poporului să crească în mod gradat.

UN POPOR FĂRĂ ELITE INTRĂ ÎNTR-O STARE DE LATENȚĂ VALORICĂ.

România duce lipsă de elite. Poporul român este în comă identitară. Pe nimeni nu mai interesează conceptul de România. Nimeni nu mai creează emoții de unitate în rândul poporului.

Poporul român a devenit unul de individualități care fac parte din aceeași țară, pentru că așa scrie în cartea de identitate.

Ori tocmai această identitate este misiunea elitelor. Misiunea de a reda identitatea fiecăruia dintre noi și de a ne constitui într-un popor unit, cu o singură voință: România.

Cristian GHICA

Suntem o națiune ai căror oameni s-au dus

De dincolo de ger

Suntem creaturi vulnerabile și mortale; doar Dumnezeu ne poate înveșnici, salvându-ne de la distrugere. Fără Dumnezeu, nu avem nici o șansă la fericire, nici o speranță. Cu El, avem veșnicia Lui, pe care o împarte cu noi. Să Îl iubim pe Dumnezeu mai presus de orice, să Îl iubim mai mult decât iubim păcatul, să ne umplem de bunătate și blândețe, nu de mândrie, nu de lăcomie, nu de invidie, nu de slavă deșartă. Este singura Cale de evadare din moarte și suferință veșnică.

A fi în Rai înseamnă a fi împreună cu cei pe care îi iubim, începând cu Hristos. Dumnezeu Însuși va fi cu noi, nu va trimite doar un delegat. De dragul Lui, ne străduim să ne schimbăm. Nimic din ceea ce facem pentru El nu se va pierde niciodată.

Întâlnirea cu Hristos Înviat este mereu un urcuș, o formă de ascensiune, o ridicare deasupra infernului unde mișună șerpii. Însuși faptul că Dumnezeu ni se adresează (prin Decalog și – mai ales – prin Hristos) este extrem de fascinant, de încurajator, de uimitor. Este cel mai mare privilegiu posibil. Fără această iubire, ce s-ar fi ales de noi?!

Tot ce avem de făcut este să schimbăm strategia noastră cu cea a lui Hristos. Cu siguranță, El știe mai bine. Devenim astfel alfabetizați duhovnicește. Întreg cosmosul este creat pentru a-i fi util omului în drumul său către fericire; nici o stea nu e la întâmplare.

Cei în care avem încredere sunt cei care ne vor dezamăgi, cu o singură excepție: Domnul Iisus Hristos. Evanghelia ne spune cine suntem, unde am vrea să fim și cum vom ajunge acolo. Suntem recuperați după o îndelungată boală a păcatului, ne simțim renăscuți. Am scăpat de teroare și de groază, am scăpat de iad. Hristoase, slavă Învierii Tale! Abia când aflăm care este cel mai rău lucru care există, abia atunci apreciem cel mai bun lucru care există. Orice noutate are marja ei atât de promisiune, cât și de amenințare. Având încredere în Hristos, nu vom fi înșelați.

Dan Marcovici

Frați de grai, frați de trai

Români în Andalucia

Publicație pentru românii din Andalucia și întreaga Spanie. Apare lunar

Editor: Asociación Socio-Cultural Romanati

Redacția: Centro Cultural La Tierra Tracia
Calle Geranio 28, El Ejido, Almeria 04700, Spania

Email: asociacionromanati@gmail.com

www.romaniinandalucia.com;

facebook.com/romaniinandalucia

Tel/WhatsApp: +34641847842

Redactor Șef: Mircea G. Florescu

Redactor Șef Adjunct: Adina Alexandrescu

Redactori: Andra Fornea, Cristiana Uzună, Loredana Dragă, Titi Sultan, Laura Cătălina Dragomir, Sorin Bălășcău

Colaboratori: Camelia Potârniche, Șerban Cionoff, Ionuț Țene, Valeru Ciurea, Nicolae Coande, Cristian Segărceanu, Andreea Constantinescu, Elena Hîncu

Machetare grafică: Dorina Florescu

Publicație apărută cu susținerea
Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România

DEPARTAMENTUL PENTRU
ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Acest proiect este realizat cu sprijinul
Departamentului pentru Românii de Pretutindeni

Conținutul acestei publicații nu reprezintă poziția oficială a Departamentului pentru Românii de Pretutindeni.

Cine este cărturarul care înnobila cu numele său Institutul pentru Români de pretutindeni ? Ce legătură este între Mihai Eminescu și Eudoxiu Hurmuzachi ?

În onoarea acestui mare cărturar născut în Bucovina, al cărui mormânt se află în pământ înstrăinat, la Cernăuța, situată la 15 km de Cernăuți, Academia Română, îmbogățită cu un tezaur de documente, cum puține țări din lume au, a instituit un premiu ce poartă numele lui Eudoxiu Hurmuzachi iar Guvernul României a înființat un institut destinat românilor de pretutindeni, purtând același nume. Din păcate, în toamna anului 2019, Guvernul Orban a desființat atât Institutul Eudoxiu Hurmuzachi pentru Români de Pretutindeni, cât și Institutul Limbii Române, aflat în subordinea Ministerului Educației Naționale.

Institutul „Eudoxiu Hurmuzachi” avea ca obiect de activitate sprijinirea comunităților de români din arealul istoric din jurul țării, dar și pe cei din diaspora.

Institutul Limbii Române, creat prin Hotărâre de Guvern, în 1999, avea ca scop promovarea limbii și culturii române în străinătate prin intermediul educației.

Colecția Eudoxiu Hurmuzachi, aflată la Biblioteca Academiei, unul dintre marile tezaure de documente istorice privitoare la România, conține mii și mii de copii de documente, având o valoare incomensurabilă. Este un fond fabulos, pentru a cărui valorificare au trecut multe decenii de asidui eforturi, depuse de numeroși istorici și specialiști, care au reușit clasarea, explicarea și editarea acestuia. Sunt tone de documente valoroase, chiar unice, acoperind perioada 1218-1818.

Aproape întreaga istoriografie modernă a României are ca fundament colecția aceasta de documente.

Descendenți ai unei familii neoaș moldovenești, patru dintre fii stolnicului Hurmuzachi – Eudoxiu, Constantin, Gheorghe și Alexandru – au făcut școala la Cernăuți, continuată cu studii superioare la Viena.

Dintre toți aceștia, Eudoxiu (1812-1874), considerat unul dintre ctitorii istoriografiei românești moderne, va străluci indiscutabil, atât în calitate de om politic („*eliberatorul Bucovinei*”), dar mai ales ca istoric.

Deși a finalizat studii juridice (în anul 1845 devine membru al Societății juriștilor din Viena), dar și ingineresci, pasiunea vieții sale a fost identificarea și selectarea de documente din arhivele aflate la Viena, Innsbruck, Berlin, Munchen, Budapesta, Cracovia, Lemberg, Stockholm, Paris, Veneția, Milano, Roma, Vatican, Constantinopol, Sfântul Munte Athos. Așa cum însuși mărturisea, „*ocupățiunea mea principală este exploatarea tuturor arhivelor ministeriale, îndeosebi a „Haus of und Staatsarchiv, pentru a scrie o istorie documentată a Moldo-Vlahiei, sau mai bine zis a națiunii românești.*”

După moartea sa, petrecută la vârsta de 62 de ani, tezaurul strâns cu atâta trudă timp de peste un deceniu, revine fratelui său Gheorghe Hurmuzachi. Înfruntând mari pericole, documentele istorice strânse de Eudoxiu au fost trecute în mod tainic în România, ajungând în final la București.

Existând riscul iminent ca arhiva să fie confiscată de către autoritățile habsburgice, Titu Maiorescu, deși fusese proaspăt numit în funcția de Ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice, nu pregetă să călătorească la Cernăuți, pentru a veghea la recuperarea arhivei strânse de Eudoxiu Hurmuzachi și

trimiterea ei în țară, împachetată în lăzi sigilate.

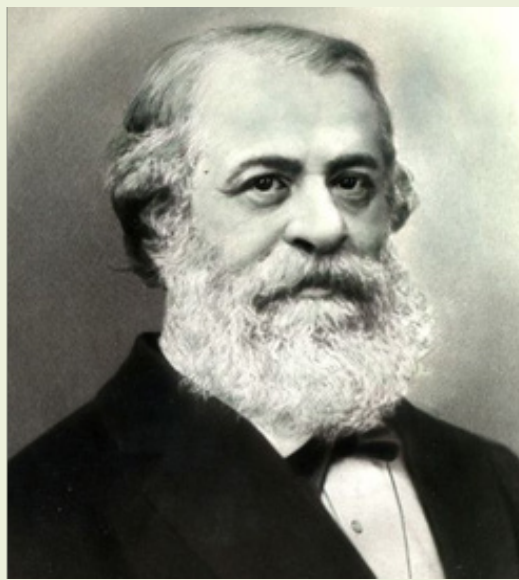
Intrând în posesia acestui tezaur, Academia Română înființează o comisie formată din D.A. Sturdza, Al. Odobescu, M. Kogălniceanu, T. Rosetti, secretar fiind desemnat I. Slavici, cu misiunea publicării documentelor.

Colecția Hurmuzachi a ajuns între timp la 20.000 de unități de arhivă. Această culegere de documente privind Istoria Românilor a fost publicată de Academia Română, timp de șapte decenii, începând cu volumul VII (1876), apoi volumul VI (1878) etc, într-o serie însumând 45 de volume, finalizată în anul 1942, din care un număr de 12 tomuri conțin documente adunate de E. Hurmuzachi.

Din păcate, activitatea sa politică, ca lider al Ducatului Bucovinei, precum și moartea timpurie, l-au împiedicat să-și finalizeze opera. De aceea, volumele redactate de Eudoxiu Hurmuzachi (purtând titlul *Fragmente din istoria românilor*) au fost publicate în limba germană, în cinci volume, postum. Doar primele trei au fost tipărite în traducere românească, primul dintre aceste opuri a fost tradus și pregătit de tipar de însuși Mihai Eminescu.

Cu toate acestea, numele său nu apare menționat, lucrarea fiind formal atribuită lui I. Slavici. În finalul acestui articol încercăm să oferim o explicație.

Istoricii au constatat că, din păcate, cele cinci volume evocate nu reflectă valoarea colecției, fiind

scrise într-un spirit romantic, fără rigori științifice sau
Baronul Eudoxiu Hurmuzachi

de ordin academic. În fond, nu aceasta era scopul său, ci mai degrabă să pună la dispoziția românilor dovezi istorice privitoare la trecutul acestui popor, identitatea lui spirituală, în marea familie a popoarelor lumii.

În ciuda acestor minusuri, traducerea în limba română a volumului I, efectuată de Mihai Eminescu, la stăruința lui Theodor Rosetti, este exemplară. Stilul este curgător, poziția este amplă, dar clară, de o exactitate extraordinară.

Traducerea s-a efectuat în vara anului 1878, în primul concediu oficial al Poetului, efectuat la conacul de la Florești, din Valea Gilortului, de pe moșia junimistului Nicolae Mandrea, în Oltenia. Acest prim volum a constituit un model și pentru I. Slavici, care traduce volumele doi și trei, apărute abia în anul 1900.

Din nefericire, la această oră, celelalte volume

(patru și cinci) își așteaptă încă traducătorul.

În vara anului 1878, Eminescu lipsește din reacția ziarului „*Timpul*”, astfel încât evenimentul Congresului de la Berlin, care a avut loc în iunie-iulie, lipsește din publicistica acestuia. Deși reușise să termine traducerea volumului I în anul 1878, lucrarea este tipărită de Socec, abia în anul 1879.

De remarcat faptul că Eminescu folosește în articolele sale din „*Timpul*” (nr. 3, 4, 7, 8, 10, 14 martie 1878) texte originale din Vol. VII, intitulat: *Eudoxius Freiherrn von Hurmuzaki, „Fragmente zur Geschichte der Rumänen. Herausgegeben vom fürstlich rumänischen Cultus-und Unterrichts-Ministerium. Erster Band. Mit Porträtt Eudoxius Hurmuzaki. [Fragmente din Istoria Românilor de Eudoxiu Cavalier de Hurmuzaki. Edițiunea Ministeriului Cultelor și al Învățăturilor Publice. Tomul întâiu. Cu portretul lui Eudoxiu Hurmuzaki]”.*

De ce este importantă această traducere ?

În primul rând, este evident că analiza situației Basarabiei și a Bucovinei este întreprinsă de Eminescu în deplină cunoștință, având la dispoziție documente din arhivele de la Viena, culese de către Baronul Eudoxiu Hurmuzachi, ziaristul aducând argumente peste care nu se poate trece.

În al doilea rând, traducerea primului volum al „*Fragmentelor din Istoria Românilor*” a fost unica lucrare tipărită de Eminescu sub supravegherea sa personală, tot el făcând atât traducerea, cât și corectura de rigoare.

Cum se explică totuși atenția pe care Mihai Eminescu o acordă lucrării baronului Eudoxiu Hurmuzachi, știind că ziaristul de la „*Timpul*” nu este istoric de profesie ?

Desigur, după Congresul de la Berlin, problema Basarabiei devenise o rană vie. În afară de valoarea intrinsecă a documentelor aflate la Academia Română, sau de relația de prietenie cu I. Slavici, cum se explică totuși acceptarea de către Eminescu a anonimului, deși își sacrificase o vară întreagă pentru a traduce această lucrare ?

Punându-mi această întrebare, mi-am adus aminte că tatăl poetului a cumpărat jumătate din moșia Ipotești de la numita Eufrosina (Frosinița) Petrino, fiica lui Doxachi Hurmuzachi, reprezentată în fața autorităților de un „*oarecare Hurmuzache*”. Acesta este de fapt Constantin Hurmuzachi, fratele cărturarului Eudoxiu Hurmuzachi, iar vânzătoarea este sora fraților Hurmuzachi. Ba, după cum vedem documentele vremii, Gheorghe Eminovici a avut neînțelegeri, divergențe și procese cu acest Costache (Constantin) Hurmuzachi, timp de aproape cinci ani. Cu toate acestea, Mihai Eminescu nu păstrează nici o antipatie față de familia boierului amintit, fiind de acord să traducă primul volum al defunctului Eudoxiu Hurmuzachi.

Presupun că, pentru a nu-l supăra pe tatăl său, destul de mâhnit de pe urma conflictului cu un reprezentant al boierilor Hurmuzachi, Mihai Eminescu acceptă să nu figureze ca autor al traducerii cărții lui Eudoxiu Hurmuzachi, dând astfel dovadă de modestie, de tact, dar și de probitate morală, recunoscând prin gestul său valoarea de excepție a operei amintite, utile pentru cunoașterea istoriei românilor.

Pentru Liga unității culturale a românilor de pretutindeni: **din țară, dimprejur și diaspora!**

Citind cu plăcere și mare atenție cartea lui Ioan Slavici, **"Închisorile mele"**, am dat de câteva paragrafe interesante și frumoase despre Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor, înființată de studenții și scriitorii bucureșteni, în anul 1890. Această ligă își propusese să unească cultural pe toți românii din toate teritoriile românești, din țară și din pământurile vremelnice aflate sub ocupație străină: austriacă și rusească. Această ligă culturală și-a îndeplinit misiunea istorică, la care au lucrat minunat Ioan Slavici, Nicolae Iorga sau Vasile Pârvan, ducând la Marea Unire de la 1918. Pornind de la această idee de unitate culturală a tuturor românilor de pretutindeni s-ar putea reînființa această ligă, care să realizeze coeziunea românilor din țară, teritoriile românești dimprejurul granițelor de stat ale României și, mai ales, cu cei aproape 8 milioane de români din Diaspora. De-a lungul anilor am fost invitat în cadrul acestor comunități românești din străinătate, odată cu lansarea **"biografiei teologice"** a Sfântului Închisorilor și cu alte cărți de istorie românească sau pe linie jurnalistică, care mi-a oferit șansa istorică de a asista la nașterea unei Români noi, a unei generații de români, care s-a născut în străinătate, dar în spirit cultural și religios este profund și autentic românesc. În țările europene sunt cartiere și chiar orașe întregi locuite de români, care țin legătura cu țara, prin cultură, religie și desigur prin limba lui Eminescu.

În Diaspora, în primul rând, Biserica este factorul de coeziune națională, religioasă și culturală. La Viena, familia Hant a creat cea mai puternică publicație **"Jurnalul românesc"** din Diaspora, precum și Uniunea

Jurnaliștilor Români de Pretutindeni, în Italia, colegii de la Gazeta Românească sunt o forță de influență a spiritului românesc din Occident. În Spania, prin Mircea G. Florescu, cu **"Centro Cultural La Tierra Tracia"**, dar și cu ziarul **"Români în Andalucia"**, precum și cu festivalul-târg de carte al românilor diasporeni, s-a reușit crearea unei unități culturale a românilor din țări străine, dar care și-au făcut, prin spiritualitatea românească, o singură Românie culturală și unită.

De sprijin cultural au nevoie și românii din Ucraina, care li se închid școlile românești, iar preoții ortodocși stau cu agenții SBU la ușa bisericii, fiind forțați să țină liturghia în limba ucraineană, lucru grav care nu s-a întâmplat niciodată în istoria Europei și a lumii moderne. Românii din Valea Timocului fac și ei eforturi grele să-și păstreze biserica și limba românească. Aici primăria clujeană a finanțat o biserică și un muzeu etnografic în anul centenarului. M-am bucurat în anii din urmă ca participant și ca martor la acest fenomen al nașterii României din Diaspora, unde tinerii români născuți la Roma, Viena, Munchen, Madrid sau Paris își redescoperă cu o dragoste de neînțeles pentru noi cei rămași și blazați acasă, originile, literatura, religia și cultura națională. Nu vă vine să credeți dacă ați vedea adolescenți români născuți în Diaspora care plâng cu lacrimi sincere de emoție vizionând filmele **"Mihai Viteazul"**, **"Burebista"**, **"Un bulgăre de humă"** sau **"Columna"** și citind o poezie de Eminescu, Nichita sau Blaga. Pentru românii din Diaspora: **"Noi suntem români"** nu e un vers dintr-un cântec, ci o stare vie de trăire acută a sentimentului românesc al Ființei, bine și genial creionat de Constantin Noica.

Înființarea unei Ligi pentru unirea culturală a tuturor românilor din țară, dimprejur și din Diaspora, cu sprijinul Departamentului Românilor de Pretutindeni, al ICR și MAE, reprezintă o obligație morală pentru noua Românie extinsă, care cuprinde oaze de spiritualitate românească în toate țările occidentale. România de astăzi cuprinde cultural și acele mici patrii românești din țările europene. Ele trebuie unite cultural, spiritual și social. E un paradox azi, România **"Mare"** se întinde cultural și spiritual într-o mare parte din Europa. Înaintașii noștri au reușit în 1890 să se ridice la înălțimea momentului, noi, românii de azi, vom ști oare să unim cultural românii din țară și de pretutindeni? Vom încerca să ne unim, cei de acasă și din Diaspora în **"patria limbii române"** cum ne îndemna Nichita Stănescu?

Ionuț ȚENE

Restaurante ACASA - Alcalá de Henares, Madrid
Av. de Daganzo 21, Tel: 662 160 160

TIMISOARA CAPITAL CULTURAL 2023

Razones de por qu e y para qu e

Timisoara es Capital Cultural Europea

A. CALDER N de JESÚS: Crítico y Analista Cultural.

Es muy elocuente lo que está pasando en torno a Timisoara, Capital Cultural Europea 2023 con la que me une una gran relación tanto emocional como profesional, dado a esa situación, creo tener ciertos conocimientos de causa a la hora de hacer ciertas consideraciones, que desvirase a ser tenidas en cuenta por aquellos que corresponda. Timisoara con un posicionamiento activo muy importante dentro de una Nación como la Rumana, que le ha llevado como ya ocurrió en el 2007 con la Ciudad de Sibiu, a ser considerada por los organismos internacionales, Capital Cultural Europea 2023, orgullo éste que debería suponer un reconocimiento no solo para los habitantes de esta Ciudad si no para toda Rumania.

Pero para ello no solo vale el que le den esta oportunidad, sino que hay que hacer todo lo posible para llegar a cumplir con los objetivos, entre otros es hacer en esta Ciudad una gran transformación tanto en lo Cultural como en lo Social, que le lleve a situarla en el panorama internacional. Para eso necesario que sus ciudadanos junto con los colectivos profesionales y sus Autoridades con su Alcalde a la cabeza, se hagan eco de la importancia de ello, asumiendo las responsabilidades que a cada uno les corresponda.

Todos deberíamos ser consciente de lo que supone la Cultura para el desarrollo social de los Pueblos y en ello no debe ser ajena cualquier sociedad considerada moderna como es el caso de la ciudad de Timisoara.

Timisoara considerada como una de las Ciudades más antiguas de Rumania, su nombre se debe al rio "Timis" junto a él apareció el primer asentamiento, las primeras menciones sobre esta Ciudad aparecieron a principio del Siglo XIII, fueron los Dacios y Romanos los que dejaron su impronta, ya en la edad media fue conquistada por los Turcos y Otomanos, estando estos representado en la actualidad en sus espacios arquitectónicos y con ellos diversos estilos tradicionales de diferente épocas, especialmente las que formaron parte del reinado de Hungría, del Imperio Otomano y Austriaco.

Es una ciudad cosmopolita que no le tiene envidia a nadie, con esa impronta abierta, que con cierta asiduidad podemos encontrar en tantas

otras poblaciones Europeas, lugar por el cual pasaron muchas civilizaciones que han hecho de ella un compendio de interesantísimas historias que han dejado su propia huella, desde sus orígenes fundacionales hasta la actualidad.

A nadie le coge de sorpresa que a lo largo de su historia sucedieran grandes acontecimientos, que le ha supuesto ser considerada como una de las Ciudades Rumanas con mayor atractivo socio cultural, aquí y con la presencia del Reino Austriaco se imprimió el primer periódico en Lengua Alemana de Europa Central, siendo sede de la primera Biblioteca Pública y archivos de las primeras proyecciones Cinematográficas.

En consideración a sus espacios y forma de vida de sus habitantes, entre 1880-1914 fue la Ciudad Comercial, Industrial, Financiera más importante de Sureste, siendo admirada por su potencial en todas sus vertientes, a sin por sus novaciones técnicas y Científicas que dio lugar al primer Alumbrado Público de Europa, de aquí partió el embrión que dio lugar a la que hoy se considera el comienzo de la revolución 1989.

La fisonomía urbanística actual está basada en compaginar edificios de diseño geométrico secesionista con grandes masas forestales representadas por parques y jardines que con su Rio la configura como vínculo importante de su paisaje urbano, los barrios modernos coligados con los más antiguos, hacen que sus calles y plazas tengan una armonía de belleza que les

hace ser únicos; en ellos está reflejada entre otros la influencia del estilo bizantino, que se armoniza con la arquitectura moderna, situada en los extrarradios de la misma, lograndose así que esta ciudad pueda estar en sintonía con todo lo que de bueno se pueda extraer respecto de lo que esta nación ha sido y es para la Arquitectura de Europa, con ello dio lugar a que esta ciudad fuera considerada la pequeña Viena del Este.

Actualmente es una ciudad multicultural donde se incluye a determinadas minorías, especialmente húngaros, alemanes, griegos, gitanos, serbios, búlgaros, italianos, ucranianos o eslovacos y de muchos otros rumanos venidos de todas partes. Razón ésta para tener muy en cuenta las lógicas derivaciones culturales que de ello se desprende, pues de este flujo de variedad étnicas, hacen de esta ciudad todo un compendio de razones que la proyecta más directamente al campo Internacional.

Timisoara por su situación geográfica le convierte en una posición privilegiada, por su cercanía a la Europa Occidental, del Este y los Balcanes, esto le está dando el derecho de ser en los aspectos Sociales, Económicos y Culturales todo un referente para un desarrollo importante para la zona.

Esta ciudad tiene los elementos necesarios para hacer de la Cultura todo un referente, empezando por ser este uno de los focos Culturales más interesantes dentro de este País, para ello disponen de Universidades, centros

artisticos y culturales de una gran consideración, como también lo son el palacio de Opera, Teatros y Museos, a los que hay que añadir un gran elenco de espacios públicos y privados que hace que las opciones Culturales est n perfectamente cubiertas, para hacer posible el desarrollo de cualquier evento con total garantía.

Con todo ello es determinante que para hacer esto posible las Autoridades competentes tengan

alturas de miras y hagan de este proyecto una función ilusionante no solo para los colectivos relacionados con el mundo de la Cultura, si no para la gran mayoría de la población que tiene todo el derecho a ser tenida en cuenta.

Es de crucial importancia que se pueda tener en cuenta la opinión y la colaboración de instituciones, personalidades y colectivos que puedan aportar ideas y proyectos que sean eficaces para llevar a cabo el objetivo final,

que no debe ser otro que posicionar la Cultura de Rumania en el contexto Internacional y no permitir que aquellos que con actitudes anticulturales contaminen el espacio en busca de los beneficios propios y no colectivos.

Por ello cuando surgen los planteamientos de cómo se llevaría cabo las representaciones y colaboraciones, ésta no debe entrar en una deriva de crear polémica como la que está sucediendo en torno a una de las Figuras actuales más emblemática del Arte y la Cultura Rumana "STEFAN Popa POPA'S" que es reconocido en el contexto Mundial como uno de los Artistas más importantes en su género que ha dado el Arte Rumano actual, por esos méritos concedidos y reconocidos en gran escala, se le supone un gran aval que nadie debe ponerlo en duda y que sin duda alguna nadie en su sano juicio debería desaprovechar esta ocasión, para tener como representante e imagen a uno de los personajes más importante de la Cultura del Arte de esta Ciudad y de Rumania.

Creo que es de sabio reconocer los posibles errores, para volver a la senda que haga posible que este proyecto único y exclusivo solo se tiene la oportunidad una vez, y el sentido común nos dice que de ninguna de las maneras se puede desaprovechar, por eso y por el aprecio que tengo a esa gran hermosa Ciudad, desde estas líneas aprovecho la ocasión, para animarles a que sean consecuentes con la importancia que tiene la Cultura para los Pueblos.

I. Gruparea literară clujeană după 1989

În perioada regimului comunist, între anii 1945 – 1989, poezia română a cunoscut numeroase avatari literare, supuse idiosincraziilor propagandiste și teziste ale P.C.R. Cu toată cenzura impusă și a tematicii ideologice, poezii români au reușit să creeze o poezie autentică sincronizată valorilor modernismului și literaturii universale.

Între anii 1945 – 1960, realismul socialist a impus tematica principală ideologică a partidului comunist, dar după 1960 poezia română redevine la valorile lirice ale modernismului și la conexiunea cu marea lirică universală. Pendulând între modernism și neomodernism se naște o pleiadă lirică de excepție, poezii recunoscuți pe plan național și european: Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ioan Alexandru, Adrian Păunescu, Constanța Buzea, Ana Blandiana sau Mircea Dinescu. Recuperarea lirismului a fost o constanță și coordonată a acestei generații poetice române, iar odată cu anul 1980 se apare la București, în jurul *"Cenaclului de Luni"*, coordonat de Nicolae Manolescu, o pleiadă poetică intrată în istoria literaturii române cu numele *"Generația '80"*. Cenaclul a fost înființat în anul 1977 și desființat în 1983 de secretariatul P.C.R. al Universității București, care îl considera subversiv. Volumele colective emblematice ale grupului au fost antologiile de poezie *"Aer cu diamante"* de Mircea Cărtărescu, Traian T. Coșovei, Florin Iaru și Ion Stratan, publicată în 1982 și *"Cinci"*, cu Bogdan Ghiu, Ion Bogdan Lefter, Mariana Marin, Romulus Bucur și Alexandru Mușina, apărută în 1983. Această generație poetică s-a reîntors la un limbaj epic, la o formă de exprimare similară prozei, renunțând la metaforă și lirism, ca formă de expresie poetică. Pentru poezii foarte tineri din preajma anului 1989, renunțarea la expresia lirică și la metaforă, a *"Generației '80"*, a dus la un blocaj al formei limbajului de transmitere a substanței și esenței poetice.

Revoluția din decembrie 1989 a adus o descătușare a expresiei poetice, după o epocă de cenzură oficială a regimului comunist sau de auto-cenzură, de teama securității comuniste. În municipiul Cluj-Napoca, capitala culturală și spirituală a Transilvaniei, la începutul anilor 1990, în ciuda haosului social-politic și a crizei economice, un lucru înfloră în germele unei libertăți asumate și independente: literatura. Atunci orașul dorea o eliberare de consumatorul masificat de evenimente culturale ale regimului totalitar. Acest centru universitar își regăsea valențe de producător major de creații și opere culturale, care au identificat Clujul pe harta istoriei literaturii române post-decembriste (1989). Tinerii poezii care au început să se afirme chiar din zilele revoluției din decembrie 1989 au achiesat cu entuziasm la noile oportunități sociale și literare de exprimare liberă. Depășirea

Poezia neoavangardistă din Transilvania, după 1989.

E posibil ceva nou în poezie?

Ionuț ȚENE

unei repetiții prozaice și îngustarea expresiei poetice în manifestările prozei, specifică „Generației '80”, a devenit o paradigmă a poezilor români de după 1990, majoritatea fiind studenți la diverse facultăți ale Universității „Babeș-Bolyai”, cea mai importantă din Transilvania și din România. În anul 1991 funcționau la Cluj-Napoca, oraș multicultural, două grupări literare de referință.

„Cenaclul Echinoc” care a fost construit în jurul cunoscutei reviste literare „Echinoc”, înființată în perioada de liberalizare a comunismului, toamna anului 1968. Poezii de la revista „Echinoc” continuau o tradiție modernistă, cu un lirism discret, fără să încerce să depășească paradigma acestui curent literar și fără să experimenteze forme de expresie excepționale și radicale. Aceștia continuau sincronismul liric modernist prin poezii ardeleni ca Adrian Popescu, Dinu Flămând, Ion Mircea, Ion Mureșan sau Ion Cristofor. O altă grupare poetică s-a născut pornind de la fostul cenaclu al publicației „Napoca Universitară”, de dinainte de 1989, care s-a coagulat apoi sub o nouă formă și denumire, în jurul „Cenaclului Zalmoxis”, înființat de un grup de studenți entuziaști, la Casa de Cultură a Studenților, care doreau să destructureze limbajul poetic comun și să restaureze o nouă expresie poetică, cât mai inedită și șocantă, care să trezească cititorul din letargia limbajului liric modernist, deja clasicizat.

Genul liric și creația poetică clujeană reprezenta un adevărat „Koine” al limbajului literar românesc din acei ani. „Anul '93” nu a fost pentru poezii clujeni un titlu de roman celebru, scris de Victor Hugo, ci un timp de referință, o „cronică” a afirmării lirismului în mod plenar în urbea de la poalele Feleacului, anul în care au debutat poezii reprezentativi din tânără generație post-decembristă. Eferescența lirică la începutul anilor 1990 a atins cote sublime în Cluj-Napoca, care a devenit un adevărat incubator de opere literare originale și inedite în peisajul României post-moderne. Un grup de tineri poezii rebeli față de tradiția literară au început să se afirme în revistele literare ale epocii și să-și șlefuiască talentul în celebrele cenacluri locale: „Zalmoxis”, „Ditamai Poezia” sau „Echinoc”, ca o reacție negativă la „proza lirică” a „Generației '80”.

Eram student la Istorie când a apărut, în anul 1991, un articol critic și programatic din revista „Tribuna”, semnat de poetul Ion Mureșan și intitulat „Lupii tineri din poezia românească”, în care se făcea un elogiu pertinent al noii generații fulminante de poezii avangardiști ai Clujului post-decembrist: Adrian Suci, Horia Munteanu, Ioan

Buteanu, Ionuț Țene sau Adrian Bumb. Această generație lirică post-decembristă se șlefuiă sub bagheta unor maeștri străluciți ca Teohar Mihaș, Mircea Muthu, Petru Poantă, Constantin Zărnescu sau Ion Cristofor. Se reînnoia legătura literară, printr-o ecuație simbolică „transcendentală”, dintre perioada interbelică, maturitatea liricii optzeciste și neoavangarda post-decembristă. Se aduceau în peisajul liric teme noi, îndrăznețe și combustii interne inedite, care aruncau în aer o gramatică fosilizată de limbajul de lemn „comunizant”, în plus, se propunea o „îndrăzneală” a metaforei nemaicunoscută până atunci, ce amintea de „Cabaretul Voltaire” din 1917 al lui Tristan Tzara.

La cafenelele literare din oraș, „Croco”, „Arizona”, „Ema” sau la Casa de Cultură a Studenților se scria poezie pe șervețele, pagina de gardă a cărților cumpărate din anticariate, pe bilețele de dragoste sau pur și simplu pe tichete de bibliotecă (B.C.U.).

În anul 1993 au debutat în volum o pleiadă de poezii clujeni, care au intrat în dicționarul de istorie literară a Clujului. Semnalul l-a dat Horia Munteanu, cu placheta „Ioan”, o sinergie între precepte preluate din creștinismul cultural și neo-modernism. A venit, apoi, poetul Adrian Bumb cu volumul „Neopoesia”, lansat la Librăria Universității din oraș, în prezentarea lui Ion Mureșan, o încercare de a rupe poezia de tradiția optzecistă, considerată prea prozaică. Tot la aceeași librărie, personal am lansat volumul de versuri avangardiste „Bal ca-n iad”, (Ed. Zalmoxis), prezentat de Teohar Mihaș, Constantin Zărnescu, Adrian Bumb și Horia Munteanu, ce încerca să spargă toate canoanele literare ale epocii. Viitorul profesor de la Filosofie Alexander Baumgarten a debutat în același an cu placheta de versuri „Ied”, promovată de poetul Adrian Bumb. Criticul de film, de mai târziu, I.P. Azap a debutat editorial tot atunci, cu volumul de versuri „Autoportret cu mască”, care a și fost premiat de Uniunea Scriitorilor. Poetului Dumitru Cerna îi apărea volumul de debut „Cireșe amare”, iar Adrian Suci își publica fulminant volumul „E toamnă printre femei

LECTORATUL ILR - UNIVERSITATEA COMPLUTENSE MADRID
ASOCIACIÓN SOCIO-CULTURAL ROMANATI

SERI ȘI EVENIMENTE CULTURALE
Facultate de Filologie
Universidad Complutense de Madrid
Edificio A, Aula A - 022
Vineri, 21 octombrie, ora 19.00

Români în Andalucia

**"Istorie și poezie
in Transilvania, România"**

Invitați speciali:

Ionuț Țene   **Mihai Gligor**

Moderatori:
Alba Diz Villanueva
Felix Nicolau

**"Historia y poesía
en Transilvania, Rumania"**

CENTRO CULTURAL LA TIERRA TRACIA
Calle Genova, 14, 0154, Alcala

și în lume" (Ed. Echinox), cu o prefață de profesorul universitar Mircea Muthu. Tot în acel an publicau sau debutau în revistele literare Flavia Teoc, Sorin Grecu, Alexandru Hălmăgeanu, Daniel Moșoiu sau Victor Țarină.

Istoria acelei epoci nu a fost scrisă exhaustiv. Criticul literar Petru Poantă a relatat comprehensiv despre "Generația '93" în „Dicționarul cu Poeți”, iar opera acestor poeți a fost prinsă în lucrările de licență, masterat și doctorat al absolvenților de Filologie. Clujul liric al anilor '90 a devenit un model de urmat de tinerii poeți români din Transilvania.

Avangarda poetică postdecembristă a avut două valențe metaforice axiologice contrare. „Fracturismul” poetic, care rupea versul de tradiția poetică modernă, urmând un optzecism radical și în esență anti-liric, era o manifestare a prozei în versuri, fără metaforă și fior poetic, o înșurubire de cuvinte în stil DADA, cu ruperea oricărei înțelegeri și combustii interne a metaforei perenizate, izvorâte din sufletul universal al emoției, care este de fapt poezia. Tot din avangarda anilor '20, reprezentată de Tristan Tzara, Dimitrie Stelaru, Geo Bogza, Geo Dumitrescu sau Marcel Iancu, se revendică și orientarea poetică „milenaristă” de după 1989 din Transilvania. Spre deosebire de fracturiști și „optzeciști”, a răsărit o generație lirică nouă, născută din combinația dintre epic și liric, dintre tradiție și înnoire radicală: poeții „milenariști” din jurul Grupării „Zalmoxis”, care au luat limbajul poetic avangardist și i-au dat conținut prin asumarea lirismului tragic al poezilor interbelici, redescoperiți după 1990 – Lucian Blaga, Vasile Militaru, Nichifor Crainic, Teohar Mihadaș sau Dimitrie Stelaru. Poeții clujeni din noua generație de după 1989 s-au autodenumit și „milenariști”, cuvânt cu o semantică dublă: apropierea tensionată a anului 2000, ca imitație a celebrului „Anno Domini 1000”, dar și promisiunea tensionată a renașterii printr-un nou început așteptat al unei cifre rotunde. Poeții, care își trăiau viața în anii '90 în boema tensionată a cenaclurilor clujene și în zbuciumul zgomotos al istoriei, în așteptarea anului 2000, ca trubadurii medievali, nu au refuzat lirismul și metafora ca expresie poetică sau metafizică. Tehnica „cuvântului tăiat”, ca o expresie a simbiozei polivalente a versului, era încărcată de fiorul metaforic al modelelor și trăirilor unei credințe în puterea adevărului și frumosului. Poeții „milenariști” post-decembrști au devenit niște mărturisitori ai credinței emoției lirice prin vers. Au

fost cuprinși de o fervoare lirică aproape religioasă. În cenaclurile avangardiste și în manifeste zgomotoase, poeții milenariști post-decembrști clujeni propuneau o viziune poetică atipică: ancestrală și tensionată a căutării originilor și doreau a da noi sensuri necunoscute versului. Poeții clujeni de după 1989 s-au făcut iubiți sau urâți pentru crezurile lor lirice expuse într-o manieră radicală, între sensul primordialității și noutatea absolutizantă a formei.

Abia recent, în anul 2020, la Editura Casa Cărții de Știință s-a cristalizat critic, într-o carte, prima istorie a poeziei postdecembriste din Cluj-Napoca. Este vorba de studiul „Poeți clujeni postdecembrști”, scris de redactorul critic literar Adrian Țion. Lucrarea este o radiografie complexă a fenomenului liric de după revoluția din decembrie 1989 în România. Întocmită cu acribie și atenție la detalii și semnificații, compusă într-un stil penetrant și prețios, cartea lui Adrian Țion surprinde fenomenul liric postdecembrist clujean mai puțin cunoscut marelui public de poezie. Este o „altfel” de istorie literară „călinesciană” (George Călinescu) pentru poeții români din Transilvania. Autorul s-a concentrat pe grupul literar de la „Cenaclul Zalmoxis”, înființat la Casa de Cultură a Studenților în 1991, și al poezilor care au gravitat în jurul acestei sinergii lirice avangardiste, cu accente pseudo-rebarbative de limbaj. Gruparea poetică a fost o încercare curajoasă de restaurare a legăturilor cu lirica interbelică și o revoltă împotriva „poeziei-proză”, promovată de poeții optzeciști, care construiau un „ermetism” prozaic. Poezia post-decembristă clujeană a reîtrăit creativ un paradox: pe de o parte, revenea la înnoirile de limbaj ale lui Tristan Tzara, Ilarie Voronca sau Marcel Iancu, pe de altă parte, recupera metafora interbelică transfigurată și șlefuită în temnițele comuniste. Nu întâmplător poetul deținut politic Teohar Mihadaș a fost unul dintre mentorii „Grupării Zalmoxis”.

Adrian Țion face suma acestor poeți într-o manieră eseistică, trecând prin critică, teorie și istorie literară. Este un pas livresc plus valoric la fascinantul „Dicționar Critic” al lui Petru Poantă, care a cuprins poezii postdecembrști clujeni. E, de fapt, prima carte de critică, teorie și istorie literară care așază poeții clujeni postdecembrști în panteonul liric național și în ierarhia valorilor culturale. Adrian Țion ne explică cu acribie argumentul isagogiei literare regionale: „La 30 de ani de la Revoluția Română (acest proiect a început în toamna anului 2019), prezentul volum ilustrează succint creațiile literare ale celor 30 de poeți clujeni afirmați în jurul grupului «Zalmoxis» sau în afara lui, subliniind contribuția fiecăruia la înnoirile limbajului și ieșirea din tiparele tabuizante ale epocii anterioare. Punctul de interes al acestui demers critic se coagulează în jurul dorinței de a înregistra în istoria literară a Clujului postdecembrist fenomenul poetic pornit din jurul cenaclului «Zalmoxis» și al membrilor lui. «Gruparea Zalmoxis» a funcționat ca un fel de frăție a scrisului, angajament respectat de participanți, luați de valul înflăcărilor confraterne. Unii dintre ei au evoluat spre poezie adevărată, alții au rămas doar cenaclști zeloși, după cum se întâmplă. Câțiva au decedat între timp, dar important este pentru istoria literară să rămână întipărită în timp impresia acestei coeziuni entuziaste. Unii au activat, e drept, și în cadrul «Echinox»-ului de la Filologie, în eșemerul «Amanet» sau în alte cenacluri, marcând rezultate remarcabile, așa încât nu puteau fi ocoliți. Cu toții au performat în anii desprinderii de comunism și e important să se știe că în acel timp euforic și bezmetic s-au consumat niște energii creatoare întrutotul remarcabile în promovarea înnoirii lirismului”.

În prefața cărții, istoricul literar Mircea Popa surprinde și clasifică generația „nouă” poetică

clujeană în registrul ierarhic și valoric al literaturii române. „Este astfel firesc ca în urma evenimentelor din decembrie 1989, percepute ca o «revoluție», să socotim momentul ca pe un reper și să ne raportăm la el ca la un nou început. În ultimă instanță e vorba de timpul în care se coagulează și se afirmă o nouă generație literară. Și putem vorbi astfel de o așa-zisă generație «nouăzecistă», ieșită la lumină după acest eveniment, odată cu proclamarea noilor valori etice, morale sau chiar politice, care nu mai sunt obligate la constrângeri, la cenzură și autocenzură. Odată cu prăbușirea ideologiei comuniste, prin acțiuni politice categorice, vechile slogane și rigori impuse de ideologia dictaturii au dispărut cu desăvârșire și avem de-a face cu un discurs liric care se respectă doar pe sine, se bizuie doar pe valorile tradiției și se poate afirma sub un nou soare al poeziei, al gândirii și al experienței poetice ieșite de sub obrocul unei dictaturi care controla până și modul de a fi al omului, al culturii, al literaturii. Anul 1990 poate fi socotit ca un an de început pentru un nou val liric, apărut în contextul libertății depline de a se exprima pe sine și lumea la care se raportează. În acest fel, toți debutanții în poezie de după acest an pot alcătui împreună o primă generație a libertății și a expresivității eului poetic.”

Poeții clujeni au adus „întorsături de metaforă” neașteptate sau termenul „cuvântul tăiat”, într-o încercare ușor disperantă pentru adversarii lirismului. Instrumentul de critică și istorie literară pe care îl oferă publicului Adrian Țion este salutar și salvator pentru o perioadă istorică care a eludat și ignorat valoarea generației lirice postdecembriste. Despre această generație au mai apărut volumele „Antologia poezilor postdecembrști” (1996) și „Poezia noastră cea de toate zilele” (2004) de Ionuț Țene, „Dicționar de poeți – Clujul contemporan” (1998) al lui Petru Poantă, „Tonomat de vise. Liceeni poeți” (2002) și „Clujul literar. Dicționar ilustrat (1900-2005)” ale Irinei Petraș și „Anul '93. O privire asupra fenomenului poetic clujean după 1989 până în 2000” – Studiul „Poeți clujeni postdecembrști” – a contribuit la lărgirea perspectivei analitice și a percepției fenomenului liric clujean.

Ce aducea nou generația post-decembristă din Ardeal după 1989 – o combinație a substanței lirice: emoția, cu forma radicală a rațiunii: limbajul. Apar noțiuni noi în lirica românească: „cuvântul tăiat”, „versul inversat”, „versul fracturat”, „descarcerarea cuvântului” (de sensul inițial), toate într-o „gramatică proprie”, alături de un cuvânt polisemantic și o sintaxă care avea legătură doar cu o nouă realitate propusă de poeții post-decembrști din Transilvania, cum afirma criticul literar Petru Poantă în „Dicționarul de poeți” (Ed. Culturală Forum, 1998). Poezia noii generații era asumată, ca o formă de exprimare extremă a emoției lirice, paradoxală, printr-un limbaj polisemantic, având un mesaj propriu, între tainic și indescifrabil. Cuvântul poetic deținea secretul unei expresivități vituperante. Poeții clujeni au abordat, cu un curaj necunoscut până atunci, siluirea sintaxei și percepției lirice, pentru a turna noi forme de expresie a emoției lirice. Titlurile cărților mele de debut pot explica spiritul polisemantic al epocii: „Bal ca-n iad” (Ed. Zalmoxis, 1993) și „Roși de lună” (Ed. Mesagerul, 1997). „Bal ca-n iad” este în același timp „bal în iad”, dar și numele unui joc sportiv regional, „balcaniadă”, tocmai în timpul sângerosului război din fosta Iugoslavie.

Generația poetică de la Cluj-Napoca a fost o renaștere într-o manieră post-modernă a poeziei române, un inter-textualism renăscut într-o abordare a formelor lingvistice foarte îndrăznețe.

(Conferință susținută la Universitatea Complutense, din Madrid în 21 octombrie 2022)

Continuare în numărul viitor

Prof. Dr. Silvia Marcu: Frontiere fluide pentru polenizarea umanității

Interviu realizat de Laura Cătălina Dragomir

Continuare din numărul 15

Vecina României, Ucraina, este de câteva luni un teatru de război. Populația și-a demonstrat solidaritatea. Se practică însă și o rentabilizare a frontierelor, la nivel de politici de stat?

Silvia Marcu: Cred că deocamdată nu... România este „ultima țară de frontieră” a UE și a NATO, în acest război. Cred că a demonstrat și demonstrează într-un mod exemplar sprijinul, solidaritatea. Așa cum o fac și aproape toate celelalte țări europene. Sincer vorbind, merită să facă parte din acest spațiu „Schengen”. Dar, câteodată, când ești doar ascultător... mai ai de așteptat... Consider că România ar trebui să se impună mai clar în Europa, să aibă o voce mai fermă. Oferim, dar dorim să primim și noi în schimb, ceea ce merităm de atâta vreme. Poate ultima vizită a Președintelui NATO în România, cu prilejul întâlnirii miniștrilor de externe, zilele trecute, să ajute în acest sens.

Politicienii vin puțin în Diaspora și se pare că, în afara alegerilor, nu se prea poate face nimic ca să se vină mai mult. Protagonismul colectiv nu funcționează la solicitări ci la interese. Posibil ca „străinătatea” să justifice obiective politice de care n-are nicio idee?

Silvia Marcu: Da, este posibil. Cum spuneam mai devreme, interesul este să existe această „străinătate”. Dar nu este doar cazul României, Spania are din ce ce în ce mai mult aceeași realitate. Este de fapt, lumea actuală cea care a creat acest tablou strategic de cosmopolitizare socială... Revenind la România, totuși, parcă în ultimul timp, au existat câteva vizite oficiale. În aceasta toamnă au sosit în Spania de exemplu,

Ministrul de Interne, Ministrul Românilor de Pretutindeni, Președintele de Guvern. Acum să vedem și rezultatele acestor vizite. Suntem în așteptare.

Limba și cultura sunt factori identitari care asigură continuitatea. Suntem națiunea care domiciliază în locurile cele mai neașteptate. Ce măsuri concrete credeți că s-ar putea adopta când se vorbește de aspecte atât de importante precum conservarea culturii tradiționale românești în spațiul diasporic?

Silvia Marcu: Chiar dacă parțial, câteva măsuri cred că s-au luat, pentru că există școli cu predare în limba română cam în toate țările cu o diasporă reprezentativă cantitativ. Există acorduri guvernamentale, și la nivel de Comunități Autonome. Dar realitatea este că nu putem aduce România în Spania... Este nevoie de o artă a dualității, cea de a învăța să trăiești aici, fără să-ți uiți rădăcinile. De a te întâlni, așa cum o fac Asociațiile românești la final de săptămână, de a organiza activități culturale, de a continua să trăim între două lumi. Și se poate! S-a demonstrat că se poate. Este nevoie și de sprijinul familiilor, pentru ca micuții români să nu își uite țara de origine. Părinții să le vorbească în limba română de la naștere.

Politic vorbind, nu am mari așteptări, cel puțin imediate. Consider că Institutul Cultural Român are o activitate bogată și frumoasă în ceea ce privește menținerea tradițiilor, și cred că o face în toată lumea. Dar ar trebui, în modesta mea opinie, să implice mai mult comunitatea de cetățeni români care locuiesc în țările de adopție,

în acest caz, în Spania... Sunt și aici artiști, scriitori, nu e nevoie ca la un Târg de Carte, ca cel din Retiro, de exemplu, să venim mereu cu aceeași scriitori de acasă, din țară. Există oameni din diaspora cu talent. Și chiar am observat că scriu bine. Ar trebui promovați mai mult!

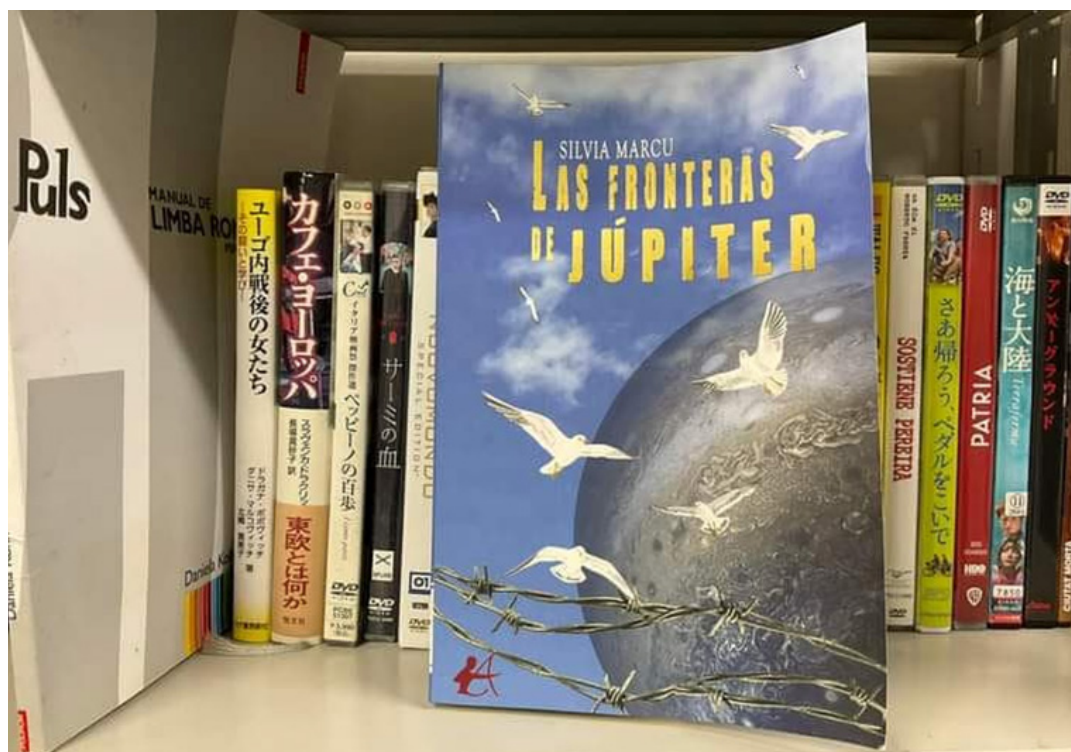
Astăzi politica, în lume, este mai mult despre imagine decât despre ideologie. Suntem martorii unui naționalism care știe să opereze cu prioritățile alegătorilor? Nici măcar nu mă refer la îndeplinirea lor efectivă.

Silvia Marcu: Da, aveți perfectă dreptate, suntem martorii unui naționalism care știe cum să manipuleze alegătorii. Și imaginea este importantă, mediile de comunicare. Deși eu continui să cred în ideologie. Probabil pentru că așa m-am format, ideologia este baza în politică, și Statul de Drept nu poate funcționa dacă ideologia nu știe să-și aplice principiile.

Intermediază naționalismul între actualii proprietari ai lumii? Se împrietenesc naționalismele între ele? Se poate vorbi de o intersecție a naționalismului de rezistență cu cel revendicativ?

Silvia Marcu: Desigur, este o întrebare delicată, dar da, vorbim clar despre o intersecție a naționalismului de rezistență cu cel revendicativ. Exemplul este acest război pe care îl trăim la porțile Europei, și care este un război de fapt cum bine ziceți între marile puteri ale lumii.

„Las Fronteras de Júpiter” (Adarve, 2022) a

surprins și a convins. E o carte care v-a reunit cu dumneavoastră, înainte de toate. Ați fost tentată să înlocuiți din amintiri? Nu toți avem curajul să povestim despre noi până la punctul în care poate repercuta în viața prezentă.

Silvia Marcu: Aveți dreptate. „*A surprins și a convins*”. Mulțumesc sincer pentru aprecierea dumneavoastră!!! Și aveți perfectă dreptate, „*m-a reunit cu mine*”!

„*Las Fronteras de Júpiter*” este un roman de ficțiune, redactat la a treia persoană, în care am împletit parte din experiența mea. Fiecare autor, fiecare roman în parte are ceva autobiografic în conținut, și autorul care nu recunoaște... nu spune adevărul. Știm acest lucru.

Consider că romanul este important pentru cititorul spaniol, pentru că redă viața crudă a unei societăți pe vreme de dictatură. Și viața unui migrant în Spania.

Această carte, la care eu sunt scriitor și observator în același timp, fără să critic, fără să judec, ci doar utilizând metafora și simbolismul pentru a explica realitatea, mă onorează ca persoană și ca cercetător. Țin la această carte mai mult decât la toate celelalte cărți științifice la un loc. Și sunt 7 ca număr... Există persoane care au afirmat că este un text „*terapeutic*”. Nici pe departe. Este literatură pură, meditată cu atenție, lucrată cu rafinament, cu jurnale din studenție în față, realizată ca pe o bijuterie de suflet. Când îl scriam, simțeam profund sensul literaturii în sine, și bogăția conceptului de „*experiență*” a unui cercetător.

Și încă ceva...nu înțeleg această teamă a multor scriitori de a fi, să spunem, vulnerabili în fața cuvântului, în fața metaforei. Vulnerabilitatea și adevărul sunt cele mai importante „*arme*” ale scriitorului, ale forței umane!!!

Adevărul unei epoci de tristă amintire nu are

de ce să repercuteze în viața mea științifică. Știu să fac diferența. Și adevărații cititori o apreciază. Viața mea ca cercetător se vede cu ochiul liber... e limpede, transparentă. Romanul este un roman. Și nu trebuie să conving pe nimeni. Fiecare cititor este liber să tragă concluzii. Să rămână, sau să plece. Cartea merge... Funcționează, după patru prezentări publice. Și vor continua aceste prezentări... A fost și este cel mai frumos cadou al meu pentru anul 2022.

În același timp primesc premii pentru cercetare. Deci toate lucrurile merg perfect la acest capitol!!!

Redactați articole științifice, e parte a activității dumneavoastră zilnice. Vă mai trădează învelișul academic atunci când scrieți literatură?

Silvia Marcu: Da... cum să nu. Ce întrebare frumoasă! Dar fenomenul se produce și invers. Dacă vă uitați cu atenție, pe rețelele de cercetare „*Researchgate*” sau pe „*Academia*”, cam toate articolele mele științifice încep cu un titlu metaforic: „*Tears of time*” sau „*Emotions on the move*”, printre altele. Dar acest lucru ajută, aduc noutate și sunt atractive pentru cititor. Iar editorii și revizorii științifici anonimi apreciază enorm acest lucru. Pe urmă, normal, lucrările sunt pur științifice, și doar din când în când utilizez metafora, pentru a oferi „culoare” cercetării. Și cu literatura se întâmplă la fel. Concepte științifice apar, ca și în cadrul acestui roman. Cu modestie spun că acesta este un stil particular al meu. Și cred că nu toată lumea care este cercetător știe să scrie literatură. Și mai știu că scriitorii nu obișnuiesc să fie și cercetători, chiar dacă „*cercetează*” continuu în memoria lor, pentru a... mai scrie o carte! Tocmai de aceea sunt fericită. Sunt capabilă să le fac pe amândouă. Scrisul este pasiunea mea din copilărie. Și, mai ales, sunt mulțumită pentru că am găsit „*miezul*”,

punctul de uniune între cercetare și roman, și am fost capabilă să lansez această carte la momentul oportun.

Există oameni care polenizează, Silvia Marcu?

Silvia Marcu: Cred că da, și este chiar de dorit. Schimbul generational de care vorbeam mai înainte, trebuie să se producă. Nimeni nu este etern. Sunt mulți tineri talentați, care îmi spun că „*îmi inspir*”, îmi mulțumesc deschis „*că exist în viața lor*”. Ce cadouri minunate!!! Îmi iubesc studenții din toată lumea pe care i-am avut, sau pe care îi am chiar acum, pentru că sunt îndrăzneți, activi, rezilienți, rezistenți.

Tinerii americani sunt mereu în contact cu mine, chiar dacă timpul trece. Tinerii români la fel, nu fac distincție, pentru mine sunt toți egali. Mulți tineri își iau doctoratul, își deschid afaceri, există tineri români excepționali în toată lumea. Dorința mea ar fi să ajungă să-și îndeplinească visurile, într-o lume precară și foarte dificilă, o adevărată sfidare pentru tineret. Câteodată, i-aș vrea mai activi pe tinerii români, să aplice, să se prezinte la posturi publice în egalitate de șanse!!! De ce nu??? Sunt pregătiți, capabili să o facă!!! De mulți ani doresc să creez o echipă de cercetare la CSIC alcătuită din tineri români capabili, care să poată duce ștafeta mai departe... dar dacă nu vin, nu apar, nu mă caută, eu de unde să-i gădesc? Bine, este nevoie și de un nivel numit „*excelexță*” pentru a lucra la CSIC, dar cum am spus, românii tineri sunt capabili. Îi aștept... să se prezinte la burse, la posturi.

În bună parte, visurile deja se împlinesc crezând în ele. La Vânători Galați, cineva a știut asta.

Silvia Marcu: Da, visam când eram copil. Așa cum visează toți copiii. Dar sincer să vă spun, nu mi-am imaginat că munca și pasiunea te pot ajuta să te realizezi pe un tărâm la care nici nu îndrăzneai să visezi, în vremuri de tristă dictatură, când nămeții îți acopereau casa... și tu, adolescentă fiind, citeai „*Don Quijote de la Mancha*”, la flacăra sobei. În cazul meu, realitatea a depășit visul de la Vânători. Pot să vă asigur. Pe pământ iberic...

Mii de mulțumiri pentru întrebările dumneavoastră de suflet, și pentru acest interviu generos, bogat unde am putut să mă exprim așa cum sunt! În limba noastră, în frumoasa limbă română.

BRÂNCUȘI – UN MARE POET

Cu ani în urmă am cunoscut-o pe Ana Calina Garaș în București. Era prin 2018. Publicase cartea care se numește **“Prinț al formelor pure”**. Este vorba despre Brâncuși. Am întrebat-o de ce a ales acest titlu și nu mi-a răspuns, în schimb mi-a povestit cum a ajuns să scrie această carte. A fost o jumătate de zi plăcută și lungă. Am vorbit amândoi și nu a fost nici pe departe un monolog din partea ei. A fost o întâlnire memorabilă. Se îndrăgostise de Brâncuși în adolescență. Își imagina că a stat de vorbă cu el la marginea necioplită a muntelui, când marele sculptor dătea viață și grai pietrei, muncind și gândind, astfel încât în fața operelor lui simți inteligența, filosofia și psihologia autorului, dar și sudoarea muncii lui. **“Să crezi ca un demiurg, să poruncești ca un rege și să**

muncești ca un sclav”, sunt cuvinte pe care i le atribuie lui Brâncuși în cartea pe care mi-a semnat-o cu drag.

Îmi aduc aminte că atunci când am abordat tema titlurilor la Brâncuși, Ana s-a așezat parcă visând și mi-a spus că toate operele lui împreună (și doar împreună) cu titlurile, sunt adevărate poeme.

De aceea emit și semnez următorul document:

DECLARAȚIE

Subsemnatul **Marin Dumitrescu**, declar următoarele:

În adolescență am auzit de Brâncuși, am citit despre el, am văzut niște fotografii cu o parte din operele lui și am vizitat Masa Tăcerii, Coloana infinitului și Poarta sărutului. Pe atunci scriam primele versuri. Încolțea în mine poezia.

L-am așezat în tânăra mea conștiință ca pe o mare valoare culturală pe care am asociat-o de pe atunci cu un sentiment de mândrie patriotică.

Mi-am dat seama că operele lui Brâncuși emanau psihologia, cultura, filosofia și reflectau viața marelui sculptor.

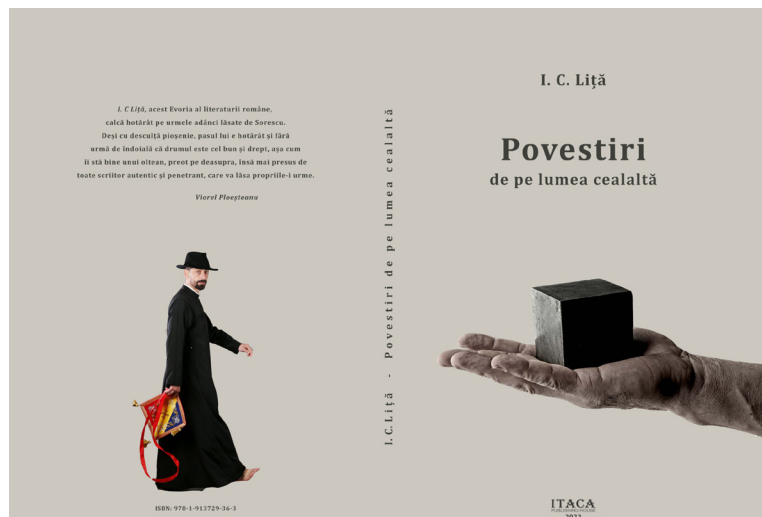
Despre Constantin Brâncuși s-au scris și s-au spus atâtea că nu credeam că se mai poate adăuga ceva deși de câte ori pronunț titlurile sculpturilor lui, nu pot să nu cad pe gânduri. Este ceva straniu, ceva înălțător care mă transportă, mă scoate din realitate într-un extaz, într-o euforie care plutește chiar deasupra pietrei sculptate de el.

Tot timpul vieții am simțit și am gândit lucrurile acestea și de aceea am hotărât ca astăzi să declar în fața dumneavoastră că Brâncuși a fost un mare poet și sunt de acord cu Ana Calina Garaș că titlurile operelor lui dau sens și susțin, conturează forma sculptată a pietrei și doar împreună sunt adevărate poeme.

19 februarie 2023 - Torrejón de Ardoz

Marin DUMITRESCU

Sâmbăta le fusese lungă

...cu multă osteneală, așa că abia așteptau să li se pună odată înainte și ultima farfurie, cu o felie de cozonac și o bucată de carne. Era miezul nopții când se ridicară să plece. Copilul adormise cu capul alunecând, încet, dinspre piept spre poala bunicii. Frigul care-l întâmpină la ieșirea din cortul cenușiu îl necăji, trezindu-l. Nunta rămase în urmă, cu lăutarii răgușindu-și somnul și cu alergătorii speriați de cealaltă zi de muncă ce avea să răsară acuma, iute. Înainte, negura prinse putere și câinii se înverșunară în a le certa tropăitul printre pietrele prăfuite de pe șosea. Copilul se făcu martor uimit al curajului de neînțeles al celor mari de a trece liniștit printre bulgării de întuneric, printre liniile de lumină ale vreunui bec chior pus la doliul de la drum al unei case triste, printre țiuitul înfricoșător al unei păsări din teii bătrâni dintre garduri ori prin foșnăitul de groază al plopilor înalți, fusiformi și solemni, de la școală. Îl cuprinse urâtul și se ghemui și mai mic pe umărul ciolănos ce-și făcuse milă să îl culeagă.

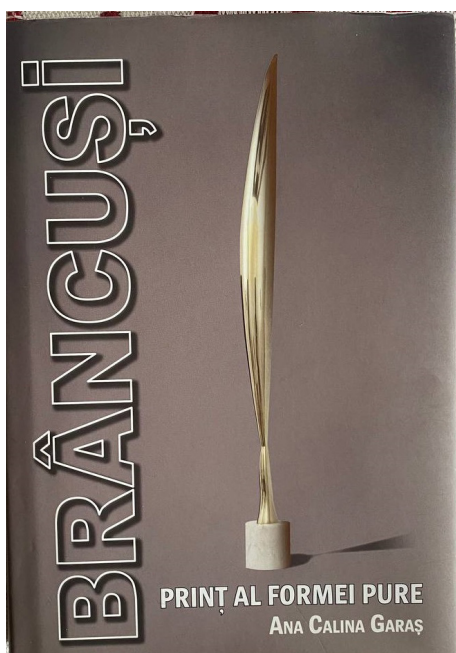
Acasă, se încălzi, picotind, lângă vatră. Se auzi un zgomot, se zdruncină casa, bunicii zbierară, satul tot începu să necheze și parcă și luna își împinse mai tare lumina spre bătăturile oamenilor. Mamaia crezu că e un tanc, c-au venit rușii, iar tataia zise Ce-ai, fa?!

Că e cutremur... Mărul din grădină păru că se prăvale pe casă, iar stâlpii prispei stătură, un pic, în cumpăna rostogolirii spre fântână. Trecu. Bunica își spală copilul pe picioare la marginea curții, în buza țărânei, cu o oală arsă de pământ. Cu ochii după stele și cu urechea la broaștele ce se auzeau dănțuind la Măgură, băiatul ațipi și se trezi de câteva ori când pe un picior, când pe un altul.

Tataie, ce ie ăla cutremur?, întrebă într-o doară, bucuros să-și vadă tălpile lună. Păcatele mele, mă, taică... Păi, na, pământul, tot, stă pe o apă mare. În ia cade, dâncând în când, uite, așa, cât-un bulgăre, cât-o piatră. Apa plescăie și face valuri. Noi ne mișcăm, atunci, mai tare sau mai încet, ca acu. Parc-am fi, așa, p-o coajă de ou. Or p-o coajă de ou, tot un drac!

Adormi repede, căzând spre o negură vrășmașă de ape, iară și iară. La sfârșit, cu valuri gata să înece lumea, visul îl trezi în lumina tăcută a duminicii. Pe colțul de aproape al mesei, ca o prescură profană, o bucată întărită de cozonac, pe un șervețel alb ca de nuntă, îl aștepta să mănânce.

I. C. LIȚĂ,
Scurte povestiri de pe lumea cealaltă,
Editura Itaca Publishing House,
2022

VINTILĂ HORIA

cuantica drumurilor

Vintilă Horia (pseudonimul literar al lui Vintilă Caftangioglu) s-a născut la Segarcea, la 18 decembrie 1915 și s-a stins din viață la 4 aprilie 1992, la Madrid, capitala unde s-a exilat din 1953. A făcut parte din misiunile diplomatice, la Roma și Viena, până în anul 1944, an când a fost internat, împreună cu soția sa, Olga Teohari, în două lagăre de concentrare. A fost eliberat în iunie 1945, însă obligat să trăiască în exil, mai întâi în Argentina, apoi în Spania, unde se stabilește definitiv. În 1960, publică la Paris romanul *Dumnezeu s-a născut în exil* (un best seller mondial) pentru care primește Premiul Goncourt, devenind primul și ultimul român care a primit acest premiu de excelență, lăsat moștenire de frații Goncourt, cei care înființează Academia care le poartă numele.

Romanul e un jurnal imaginar, pe care scriitorul Ovidiu l-ar fi ținut în exilul său din Tomis, Constanța din România de astăzi, în

care a fost surghiunit de împăratul Augustus în anul 9 d.Hr.; acolo și-a petrecut ultimii opt ani ai vieții, așteptând iertarea lui Augustus și a lui Tiberiu, urmașul său, care nu avea să vină niciodată. Condiția de exilat a lui Vintilă Horia însuși și coincidența că Ovidiu și-a petrecut exilul în România, patria autorului, favorizează în această lucrare o abordare multilaterală a sentimentelor exilului: singurătatea, dorul, uitarea lentă și speranța nepierdută de a reveni.

Din 1964, studenții spanioli frecventează cursurile, din săli arhipline, susținute de Vintilă Horia la Facultatea de Științele Comunicării din cadrul Universității Complutense din Madrid, mai apoi, la Facultatea de Filosofie și Litere din cadrul Universității Alcalá de Henares. Urmează să primească un al doilea premiu de prestigiu: Dante Aligheri, în 1981.

Majoritatea operei sale literare, formată din romane și eseuri, este scrisă în limbile franceză, română și spaniolă. Amintim trilogia exilului: *Dumnezeu s-a născut în exil* (1960), *Cavalerul resemnării* (1961), și *Prigoniți-l pe Boețiu* (1983); *O femeie pentru Apocalips* (1968), *Călătorie spre centrele pământului* (1971), *Un mormânt în cer* (1987), *Recucerirea Descoperirii* (1992).

Interviu realizat de **DANA OPRICA**

E absolut normal ca un profesor de limba română ca limbă străină să întrebe motivele pentru care cursanții –ajunși la o anumită vârstă– studiază limba română în capitala Spaniei sau să întrebe ce știu despre România. Acest ce știu se traduce în aspecte concrete și, printre altele, se ajunge la pictori, sculptori, scriitori. Ceea ce pare mai neobișnuit e ca unii cursanți să afirme că studiază limba română pentru că era limba profesorului la ale cărui cursuri veneau studenți de la toate facultățile, că abia încăpeau în aulele Facultății de Științe ale Comunicării din cadrul Universității Complutense din Madrid, pentru că era limba celui care a introdus în Spania dezbaterile despre implicațiile filozofice ale noilor științe: fizica cuantică, astrofizica (împreună cu alți doi români: Lupasco și Nicolescu), limba celui care a fundat revista *Futuro presente*, o referință culturală pentru elita spaniolă din anii 70, limba scriitorului de care auziseră citindu-i interviurile cu personalități ale timpului: Jung, Heisenberg o Jünger, grupare în cartea *Viaje a los centros de la tierra*.

Ca printr-un joc al soartei, același profesor

de limba română ca limbă străină, în 2013, începe o serie de emisiuni săptămânale cu și despre români în orașul Collado-Villalba, la 40 km nord-vest de Madrid, localitate în care a trăit Vintilă Horia.

Dana Oprica, profesor și realizator de emisiuni de radio în limba română vede, de la fereastra clădirii Radioului, El Escorialul și Valle de los Caídos, aceeași priveliște pe care ne-o creionează Vintilă Horia în cartea *Marilenei Rotaru, Întoarcerea lui Vintilă Horia* (p. 22): "De la fereastra de sus se vede Escorialul și crucea de la Valle de los Caídos... Mă uit la Escorial și văd singurul imperiu just care a existat pe lume și care a fost Imperiul Spaniol. Ce altă țară și-a propus să cucerească lumea ca s-o creștineze și să facă din toți oamenii niște ființe egale?!"

Adoración Álvarez Peña, fostă elevă a lui Vintilă Horia la Facultad de Ciencias de la Comunicación, le-a vorbit românilor, la radio, "**așa, ca în Cervantes, într-o limbă extrem de nuanțată, plină de intonații, pură ca muzica**" (Rotaru, 2002: 22) despre profesorul a cărui amintire o însoțește mereu și căruia îi datorează devenirea. De patru

ani de zile, Adoración Álvarez Peña, Dory pentru prieteni, frecventează cursurile de limba română ale Institutului Cultural Român din Madrid, grație căruia s-au întâlnit Dana și Dory, mișcată de o permanentă neliniște de a cunoaște locurile, limba, oamenii, țara din care a răsărit profesorul Vintilă Horia.

Dana: *Propun să ne întoarcem în timp și să vorbim de momentele din timpul facultății, acea perioadă când l-ai cunoscut pe profesorul Vintilă Horia.*

Dory: E necesar să ne întoarcem destul în timp, pentru că eu l-am cunoscut când aveam aproximativ 19 ani și acum am 55, dar adevărul este că nu l-am uitat pe Vintilă Horia, pe care mi-l amintesc ca fiind o persoană destul de senină, cu o ținută foarte elegantă, de o înălțime medie, dar care dădea impresia, datorită ținutei, că e mai înalt. Avea o vârstă între 50 și 55 de ani și întotdeauna îmi voi aminti modul cum își făcea intrarea în clasă, cu mâinile în buzunarele de la haină, dar cu degetele mari afară, dându-i acea alură elegantă, cu mult deasupra ținutelor cu care ne obișnuiseră ceilalți profesori. În plus, ne arăta un respect deosebit, care nu era foarte întâlnit în acele timpuri când începuserăm să ne tutuim cu toții. El, în schimb, niciodată nu ne-a tutuit, întotdeauna ne-a vorbit cu dumneavoastră.

Dana: *Ce îți amintești în legătură cu orele de curs?*

Dory: Vintilă Horia era un fel de Peter Pan care ne scotea din muzeele literare pe care eram obișnuiți a le vizita la orele de literatură, ne lua, practic, delicat de mână și ne plimba prin operele scriitorilor din acea epocă și prin scrierile celor pe care era necesar să-i cunoaștem, ca să vedem ce se întâmplă, de fapt, în societate. Și, în acest mod, foarte lejer, ne prezenta teme cum ar fi fizica cuantică, filozofia, care în acea perioadă era o temă care se dezbătea la întâlniri între scriitori, și astfel, fără ca măcar să ne dăm seama, ne aducea în lumea romanului unui scriitor precum Thomas Mann, de exemplu. Datorită lui Vintilă Horia am început să iubesc literatura, pentru că, de fapt, prin intermediul romanelor se poate ajunge la cunoașterea istoriei epocilor în care a fost scris respectivul roman, integrând astfel o cunoaștere aprofundată a evenimentelor din acea perioadă.

Dana: *Tocmai ne-ai spus că aborda nu doar literatura, ci și alte domenii și ai amintit fizica cuantică.*

Dory: Da, fizica cuantică: despre ea zicea că revoluționase gândirea și cunoașterea din acea perioadă și, în același timp, ne spunea că traversam o epocă în criză pentru că în

Dory Álvarez Peña, profesor de limba spaniolă și eleva lui Vintilă Horia

acel secol XX această nouă fizică evoluase și se depărtase de fizica newtoniană, deterministă. Fizica cuantică ne introducea în indeterminism, în care nu totul este previzibil. Cu toate astea, spunea el, politica se blocase în epoca anterioară, iar știința și politica se găseau pe trepte foarte diferite de evoluție: știința era în secolul al XXI-lea, iar politica în secolul al XIX-lea și din acest motiv zicea că secolul al XX-lea va cunoaște o criză pe care, dacă privim în lume acum, el a anticipat-o. Politica nu e la aceeași înălțime cu știința și atunci apar câțiva privilegiați care își dau seama de ceea ce se petrece, dar restul rămânem blocați într-o criză, pentru că nu știm să evoluăm, pentru că gândirea nu a evoluat destul, am rămas chiar în Evul Mediu. Ne spunea că suntem la nivelul Evului Mediu, o perioadă destul de plină, însă după aceea omenirea nu a știut să mențină un nivel de echilibru între știință, politică și tehnicile cunoașterii.

Dana: *Eu cunosc câțiva foști elevi de-ai Domniei Sale și tuturor li se luminează chipul când îi aud numele. Ce caracteristică a personalității v-a impresionat pe toți și, în special, pe tine?*

Dory: Era o persoană care depășea timpurile pe care le trăiam pe atunci la Universitate. Eu l-am cunoscut în anul al treilea de facultate și ceea ce ne aducea el nu erau doar cunoștințe, ci și înțelepciune. Își amintea cu nostalgie perioada enciclopedică, anterioară Revoluției Franceze, în care un medic putea să fie interesat de muzică sau un muzician putea să fie interesat de medicină, sau un matematician să fie interesat de poezie. Cu toate astea, zicea că trăim timpuri de superspecializare, o epocă în care vom ajunge să fim adevărați ignoranți dacă mergem în continuare pe acest drum. Pentru că, zicea, un medic –el

era foarte glumeț– putea să știe să vindece perfect degetul mare de la mâna dreaptă, dar dacă nu are nici cea mai mică idee că acel deget aparține unei ființe umane care posedă mai multe degete și alte membre și organe, rănitul la deget poate să ajungă la deces, pentru că medicul nu cunoaște și restul. Era o exagerare pe care el însuși o făcea, dar eu cred că avea totuși dreptate. Vintilă Horia a reușit să schimbe modul de gândire a multora dintre noi, iar mie, de exemplu, mi-a deschis o lume întreagă. Când am aflat că era român, m-am gândit că mi-ar plăcea să vizitez România, lucru pe care încă nu l-am făcut, pentru că cineva atât de extraordinar trebuia să se fi născut într-un loc extraordinar.

Dana: *Ce poți să ne spui despre limbile pe care le vorbea Vintilă Horia?*

Dory: Este cunoscut că Vintilă Horia a călătorit pe multe meleaguri străine, a fost un exilat permanent, de fapt, un martir intelectual: l-au pedepsit sovieticii dar și germanii, iar în realitate el un fusese nici cu unii, nici cu ceilalți. Îl găsim în Italia, la Veneția, după ce a plecat din România, apoi se duce în Argentina, se întoarce din nou în Europa, călătorește în Spania, în Franța deci se poate presupune că știa multe limbi. Dar marea surpriză este că, într-o zi, povestindu-ne cum a început să conceapă și să scrie trilogia **Dumnezeu s-a născut în exil**, a început să ne vorbească, la curs, despre limbi. Spunea că cei care vorbesc mai multe limbi, folosesc una pentru a iubi, alta pentru aspectele tehnice, alta pentru conferințe. Și ne-a povestit că pentru a scrie cartea a încercat cu mai multe limbi, cu italiana, cu spaniola, cu româna, dar nu găsea maniera de a exprima ceea ce el voia să exprime; până la urmă a găsit în limba franceză acea limbă care să îl ajute. Apoi, după toată această povestire, o colegă, cu o voce joasă, pentru că la cursul lui nu se putea vorbi prea tare, l-a întrebat: **“Domnule profesor, ne poți spune câte limbi cunoașteți?”** Și el, cu multă umilință și seninătate, ne-a zis că doar una. Din nou, colega mea l-a întrebat contrariată: **“Cum adică una? Doar ne-ai vorbit și în franceză, și în italiană?”** Și el a spus din nou: **“Una. Latina. Dacă dumneavoastră cunoașteți latina, puteți să comunicați practic cu orice european.”** De aici, de multe ori, gândindu-mă la acest răspuns și la perioada pe care o traversăm în Europa, cred că a fost un mare europenist. **El a știut să vadă că eram uniți prin istorie și că uniți puteam să ajungem departe. Și latina era limba care unise Europa cu multe secole în urmă.**

Continuarea interviului în numărul următor

Misiunea în viață a lui **Grigore Leșe** este să împartă bucuria cu oamenii

Proiectul Gala "SENIORI de COLECȚIE", inițiat și organizat de Asociația "Institutul pentru Îmbătrânire Activă", își propune să fie o punte între generații, cu scopul de a aduce în centrul atenției mari personalități, oameni de valoare care au contribuit semnificativ la promovarea și valorificarea imaginii României și care au influențat în bine zeci de generații. Ajunsă la a șasea ediție, gala desfășurată în data de 31 ianuarie a.c. la Sala Luceafărul din Capitală l-a avut invitat de onoare pe marele artist Grigore Leșe, aducând împreună multe sute de seniori precum și reprezentanți din toate celelalte generații.

Primele ediții ale acestui proiect lăudabil au avut invitați de onoare pe multipla campioană olimpică Elisabeta Lipă; pe talentata artistă a muzicii ușoare românești Stela Enache; pe General Lt.(rtr) dr.ing. Dumitru Dorin Prunariu, primul român și singurul care a zburat în spațiul cosmic; pe celebra și îndrăgita actriță de teatru și film Maia Morgenstern, manager al Teatrului Evreiesc de Stat; pe prof.dr. Dumitru Constantin Dulcan, General de Brigadă (rtr), medic primar neurologie, psihiatru, scriitor, doctor în medicină și doctor în științe medicale.

Invitatul de onoare al primei gale din acest an, Grigore Leșe, s-a născut în satul Stoiceni, județul Maramureș, la 20 februarie 1954. A absolvit Liceul de Muzică din Baia

Mare și Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj - Facultatea de Instrumente și Canto (fagot). Este Doctor în Muzică (calificativul Summa cum Laudae, cu teza "Horea în grumaz. Considerații teoretice și practice ale interpretării genului dintr-o perspectivă stilistică"), Doctor Honoris Causa al Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad și profesor de Etnomuzicologie la Facultatea de Litere a Universității București. Pentru a întregi prezentarea marelui artist Grigore Leșe, care ne-a împărtășit cu generozitate din fabuloasa lui poveste de

viață, amintim cărțile sale: **"Acum știu cine sunt: Însemnări și aduceri aminte"**, apărută în 2013 la Editura Humanitas, și **"Chipul umilinței"**, scrisă în timpul pandemiei. Este foarte cunoscut și îndrăgit și prin emisiunile sale de la Radiodifuziunea și Televiziunea Română, distinsă cu numeroase premii și trofee - **"La porțile Ceriului"**, **"Drumurile lui Leșe"**, **"Lumea și muzica tradițională"**. A primit în 2007 Marele Premiu al A.P.T.R pentru emisiunea "La porțile Ceriului" (TVR Cultural) iar în 2009 Premiul pentru jurnalism cultural decernat de Radio România. Apreciat pentru talentul său, Grigore Leșe a compus și muzică pentru filme de artă și documentare – **"The Pharaoh"**, **"Gunpowder"**, **"Treason**

and Plot" – BBC) sau **"Wild Carpathia"** (Travel Channel). Are o discografie amplă: **"Cântec pastoral"**, (1996), **"Cântece de cătănie"** (2000), **"Hori"** (2003), **"Horile Vieții"** și **"Aștepând Crăciunul"** (2005), **"Grigore Leșe: le chant de Lăpuș"** (2009), **"Grigore Leșe și aromânii fârșeroți din Cogealac"** (2011), **"Înapoi la argument"**, **"De dragoste, de război, de moarte, de unul singur"** (2011).

Este primul muzician român care a adus alături de el, pe scenă, artiști tradiționali din Iran, Siria și Pakistan, demonstrând existența interferențelor muzicilor străvechi din România și Orient. A fost invitat să cânte la cele mai importante manifestări culturale de gen din lume: Smithsonian Folklive

Festival, Washington; Festivalul Vocile Lumii, Bloomington; Festivalul Montmartre, Paris; Francophonie Metissee, Paris; Fest Der Kontinente, Berlin; Culturescapes, Basel; Zilele Culturale ale Băncii Centrale Europene, Frankfurt; Olimpiada Culturală de la Atena; Festivalul Țărilor Europei de Est, Montreal; Festivalul **"Miguel Bernal Jimenez"**, Morelia; Expozițiile Mondiale de la Aichi, Shanghai și Yeosu; Gala Premiilor BAFTA, Londra.

Grigore Leșe, artistul care marchează cultura acestei țări, s-a prezentat în fața invitaților, așa cum ne-a împărtășit, în cuvântul de introducere, moderatoarea și talentata jurnalistă Mihaela Bîrzilă, cu dorința de a face oamenii fericiți, pentru că misiunea sa în viață este să împartă bucuria lui cu oamenii. Acest uriaș rapsod, muzician, profesor universitar, om de cultură, scriitor, compozitor, Doctor în Muzică și Doctor Honoris Causa, ne-a împărtășit cum a întinerit în ultimul an cu 20 de ani: **"Mama mea, de Crăciun, o fost acasă și o venit și m-o colindat la 88 de ani!"**. Mama este cea care i-a dat glasul cu care și-a aflat loc în lume iar Dumnezeu i-a dat Harul.

Toți cei prezenți s-au bucurat de prestația artistului care, de pe scenă, a împărtășit cu emoție și duioșie inedite aduceri aminte, crâmpoșe din viața personală și artistică. De altfel s-a prezentat pe scenă cu o traistă în care se afla colecția sa de fluieri (fluier din Pakistan, fluier de la un cioban dintr-un sat din Țara Lăpușului, fluier din India, 2 fluieri din Argeș, unul din Chișinău...), cavale, țilinci din care avea să cânte celor prezenți. Spre finalul galei, maestrul a cântat și alături de Corul **"Neamul Românesc"** al Asociației **"Institutul pentru Îmbătrânire Activă"**, dirijat de Ileana Câmpeanu.

Remarcăm apariția emblematică a artistului pe scenă – cu fluierul pe umăr, cu geanta și cu pălăria.

Alexandra Dobre, Președinta Asociației **"Institutul pentru Îmbătrânire Activă"**, urcând pe scenă ne-a împărtășit: **"Uneori ne este dor de rădăcini, ne este dor să ne întoarcem într-o lume curată și mai bună, în care, acea liniște de început de lume să ne înconjoare și să ne poarte undeva mai aproape de Porțile Ceriului"**. Distinsa organizatoare a galei i-a înmănat lui Grigore Leșe un superb buchet de trandafiri în culorile steagului național românesc și o Plachetă Onorifică cu inscripția **"Domnului Grigore Leșe, Horitorul de la Porțile Ceriului, care, prin poveștile neîngrădite de timp și spațiu ale unei Români autentice, ne poartă dincolo de hotarul de taină al spiritualității românești"**.

Îi urăm mulți ani cu sănătate maestrului Grigore Leșe, fericire alături de cei dragi și multe alte proiecte culturale cu care să bucure generațiile!

Abstract

Legea de revizuire a Constituției României nr. 429/2003 a extins drepturile exclusiv politice ale cetățenilor români prin consacrarea unui nou drept fundamental, și anume dreptul de a participa la alegerile pentru Parlamentul European, atât în calitate de candidat, cât și în calitate de alegător. Prin urmare, art. 38 din legea fundamentală, care se referă la dreptul de a fi ales în Parlamentul European, dispune că: **„În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii români au dreptul de a alege și de a fi aleși în Parlamentul European”**.

Acest drept nu implică participarea la guvernare la nivel național, ci participarea la un proces electoral care are ca obiect desemnarea membrilor unei instituții a Uniunii Europene care, prin excelență, are un caracter reprezentativ.

Art. 38 din Constituție completează drepturile electorale ale cetățenilor români cu dreptul de a fi ales în Parlamentul European, și nu oricum, ci în condițiile aderării României la Uniunea Europeană. Trebuie precizat faptul că sintagma nu are în vedere condițiile pe care România a trebuit să le îndeplinească pentru a adera la Uniunea Europeană, ci face trimitere la instrumentul juridic internațional prin care România a dobândit statutul de stat membru al Uniunii Europene, cu drepturi și obligații depline, și anume Tratatul de aderare, ratificat prin Legea nr. 157 din 24 mai 2005 pentru ratificarea Tratatului dintre Regatul Belgiei, Republica Cehă, Regatul Danemarcei, Republica Federală Germania, Republica Estonia, Republica Elenă, Regatul Spaniei, Republica Franceză, Irlanda, Republica Italiană, Republica Cipru,

Dreptul de a alege și de a fi ales în Parlamentul European

„Trebuie să schimbăm Europa, să o facem mai eficientă și să oferim un răspuns la preocupările cetățenilor, bazându-ne pe ceea ce am realizat deja”.

Antonio Tajani, fost Președinte al Parlamentului European

Republica Letonia, Republica Lituania, Marele Ducat al Luxemburgului, Republica Ungară, Republica Malta, Regatul Țărilor de Jos, Republica Austria, Republica Polonă, Republica Portugheză, Republica Slovenia, Republica Slovacă, Republica Finlanda, Regatul Suediei, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (state membre ale Uniunii Europene) și Republica Bulgaria și România privind aderarea Republicii Bulgaria și a României la Uniunea Europeană, semnat de România la Luxemburg la 25 aprilie 2005 . Cuvinte cheie: europarlamentar, drept de vot, resortisant, drept de a fi ales, cetățean european, tratat de aderare.

1. Considerații de ordin istoric

Spre deosebire de tratatele de aderare ale tuturor celorlalte state care au devenit membre ale Uniunii Europene în perioada 1973- 2004, Tratatul de aderare al României , a fost conceput și elaborat într-un moment foarte important pentru evoluția Uniunii Europene, și anume prezența, pe agenda de lucru a instituțiilor abilitate ale statelor membre, a ratificării Tratatului de instituire a unei Constituții pentru Europa . Acest tratat trebuia să înlocuiască, printr-un text unic, ansamblul tratatelor existente la acel moment. În plus, era tratatul prin care Uniunea Europeană dobânda personalitate juridică, devenind, astfel, subiect de drept internațional.

În fața acestor realități, în timpul negocierii Tratatului de aderare a trebuit să se țină cont, între altele, de data, incertă la acea vreme, la care Tratatul constituțional urma să intre în vigoare. Cu alte cuvinte, intrarea în vigoare a Tratatului de instituire a unei Constituții pentru Europa **„condiționa aderarea țării noastre”** : dacă Tratatul constituțional era în vigoare, la data aderării, România urma să adere la Uniunea Europeană; însă, dacă până la data aderării, Tratatul constituțional nu intră în vigoare, România se alătură celor 25 de state membre ale Comunităților Europene (și nu ale Uniunii Europene, aceasta neavând personalitate juridică, nefiind subiect de drept internațional), așa cum s-a întâmplat cu toate statele care au aderat anterior. Soluția aleasă de către părți a fost aceea de a redacta, în paralel, un Act de aderare și un Protocol de aderare, ambele

părți integrante ale Tratatului de aderare.

În funcție de intrarea în vigoare a Tratatului de instituire a unei Constituții pentru Europa, Actul și Protocolul urmau să intre în vigoare alternativ. În cazul în care Tratatul de instituire a unei Constituții pentru Europa intră în vigoare înaintea aderării României (1 ianuarie 2007), Protocolul de aderare intră direct în vigoare. Dacă, însă, Tratatul constituțional intră în vigoare după aderarea României, la momentul aderării, intră în vigoare Actul de aderare, iar odată cu intrarea în vigoare a Tratatului constituțional, Actul de aderare urma să fie abrogat și Protocolul începea să producă efecte juridice. În condițiile în care Tratatul de instituire a unei Constituții pentru Europa nu a intrat în vigoare, efectele produse și produse, în continuare, Actul privind condițiile de aderare a României și adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană .

Prin urmare, conținutul sintagmei **„în condițiile aderării României la Uniunea Europeană”** se găsește în Actul de aderare. În acest sens, art. 24 din Actul de aderare stabilește **„condițiile”** prezenței cetățenilor români în Parlamentul European, după cum urmează:

- Alin.1 al articolului precizează faptul că numărul maxim de membri ai Parlamentului European (732) se majorează cu 53 de locuri, și aceasta pentru a se ține cont de aderarea Bulgariei și a României. Norma a fost aplicabilă în perioada 2007-2009, astfel încât, în primii doi ani de la aderare, până la alegerile pentru legislatura 2009-2014, România a beneficiat de 35 de locuri în Parlamentul European (diferența de 18 locuri aparține Bulgariei);

- În temeiul alin. 2 al aceluiași articol 24, România trebuia să organizeze alegeri pentru Parlamentul European, prin votul universal direct al cetățenilor, în conformitate cu prevederile Actului privind alegerea membrilor Parlamentului European prin vot universal direct, astfel cum a fost modificat, până la acea dată, prin Decizia Consiliului 2002/772/CE, Euratom;

- Alin. 3 conține o derogare de la obligația de desemnare a membrilor Parlamentului European prin vot universal direct , În sensul că în cazul în care alegerile sunt organizate după data aderării, membrii Parlamentului European care reprezintă **„poporul**

României” sunt numiți de către Parlamentul acestui stat din rândurile lui, în conformitate cu o procedură internă proprie.

-România a făcut aplicarea derogării cuprinse în art.24 alin. 3, neorganizând alegeri înainte de data aderării, respectiv 1 ianuarie 2007. Prin urmare, locurile în Parlamentul European atribuite României au fost ocupate de reprezentanți numiți de Parlamentul României, și nu de reprezentanți aleși. Cele 35 de locuri au revenit parlamentarilor români care, în perioada 26 septembrie 2005- 1 ianuarie 2007, au avut statut de observator. Mandatul lor s-a încheiat la 25 noiembrie 2007, în urma alegerilor organizate la nivel național.

- În legislatura 2009- 2014, România a beneficiat, ca urmare a punerii în aplicare a Prevederilor Tratatului de la Nisa , de un număr de 33 de locuri în Parlamentul European, iar în următoarele legislaturi (2014-2019 și 2019-2024), aplicându-se prevederile Tratatului de la Lisabona, România a avut și are 32 de locuri în Parlamentul de la Strasbourg.

- Conform Deciziei UE 2018/937 a Consiliului European din 28 iunie 2018 de stabilire a componenței Parlamentului European , din momentul în care retragerea Regatului Unit din Uniune produce efecte juridice, România va mai primi un mandat de europarlamentar.

2. Dreptul cetățenilor români de a alege membri în Parlamentul European

Dreptul cetățenilor români, în calitatea acestora de cetățeni ai Uniunii Europene , de a participa la alegerile pentru Parlamentul European este, înainte de consacrarea sa în legea fundamentală, un drept recunoscut de Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), care, la art.20 alin.2 lit.b prevede: **„cetățenii Uniunii au drepturile și obligațiile prevăzute în tratate. Aceștia se bucură printre altele, de dreptul de a alege și de a fi aleși în Parlamentul European”**. De asemenea, în aceeași termeni, dreptul este consacrat și prin art.39 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene: **„orice cetățean al Uniunii Europene are dreptul de a alege în cadrul alegerilor pentru Parlamentul European”**.

Exercitarea acestui drept fundamental a fost posibilă imediat după aderarea României, prin adoptarea Legii nr.33 din 16 ianuarie 2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European.

Astfel, potrivit dispozițiilor art.5 alin.5-6 din lege **„cetățenii români care au vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua de referință inclusiv, au dreptul de a alege membri din România în Parlamentul European”**, excepția constituind-o faptul că **„nu au drept de vot debiliz și alienații mintal puși sub interdicție și persoanele**

care, în ziua de referință, sunt condamnate prin hotărâre judecătorească definitivă la pierderea drepturilor electorale”.

De asemenea, conform art.13 alin. 1 din Lege **„alegătorii resortisanți care în ziua de referință se află în altă localitate decât cea de domiciliu își pot exercita dreptul de vot la orice secție de votare, fiind înscriși, de către președintele biroului electoral al secției de votare, în listele electorale suplimentare”**.

Exemplificator este și art.5 alin.2 din Legea nr. 33/2007 care stabilește că **„Prin alegător resortisant se înțelege orice cetățean al României, cu domiciliul sau reședința în țară ori în străinătate, care are dreptul de a alege membrii din România în Parlamentul European în conformitate cu dispozițiile prezentei legi”**.

În cazul în care în ziua de referință cetățenii români se află în străinătate și doresc să voteze pentru alegerea membrilor din România în Parlamentul European, pot beneficia de acest drept numai dacă nu sunt înscriși în tabelul întocmit de Autoritatea Electorală Permanentă, care cuprinde cetățenii români care își exercită dreptul de vot la alegerile pentru Parlamentul European din alt stat membru al Uniunii Europene (art.46 alin. 5 din Legea 33/2007). Se impune acest aspect, pentru a se evita situația în care un cetățean român ar putea, chiar și numai teoretic, să voteze de mai multe ori, în state diferite, pentru alegerile parlamentare europene. Norma este întărită prin includerea, în cuprinsul legii, a unui articol distinct care prevede că **„pentru alegerea membrilor din România în Parlamentul European, alegătorul are dreptul la un singur vot”** (art.5 alin.10 din Legea nr. 33/2007). Prin urmare, **„în cazul în care Autoritatea Electorală Permanentă este informată de faptul că un cetățean român, care are reședința sau domiciliul în alt stat membru al Uniunii Europene este înscris pe listele electorale în vederea exercitării dreptului de vot în acel stat, va proceda la verificările necesare și va înștiința primarul localității de domiciliu sau reședință, după caz, ori autoritatea competentă din acel stat, pentru ca cetățeanul respectiv să-și exercite dreptul de vot o singură dată în cadrul alegerilor europene”** . În această modalitate conceptuală a înțeles legiuitorul român să respecte una din normele unice instituite prin Actul din 1976 privind alegerea membrilor Parlamentului European prin vot universal direct, și anume prevederea potrivit căreia **„cu ocazia alegerii membrilor Parlamentului European, nimeni nu poate vota mai mult de o dată”**.

3. Dreptul de a fi ales în Parlamentul European

Temeiul juridic al dreptului de a fi ales în

Parlamentul European, pe lângă cel prevăzut de Constituția României, îl reprezintă Legea nr.33 din 16 ianuarie 2007, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Trebuie precizat faptul că Legea nr.33/2007 transpune Directiva 93/109/CE de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales pentru Parlamentul European pentru cetățenii Uniunii Europene care au reședința într-un stat membru în care nu sunt resortisanți, precum și prevederile Actului din 1976 privind alegerea membrilor Parlamentului European prin vot universal direct.

În temeiul art. 4 din Legea nr. 33/2007 **„membrii din România în Parlamentul European se aleg pe bază de scrutin de listă, potrivit principiului reprezentării proporționale, și pe baza de candidaturi independente”**. Aceștia sunt aleși prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Pentru alegerea membrilor din România în Parlamentul European, teritoriul României constituie o singură circumscriptie electorală.

Semnificative sunt și prevederile art.5 alin.1 din Legea nr. 33/2007, care stabilesc conținutul noțiunii de „alegător comunitar”/ unional. Astfel, **„prin alegător comunitar se înțelege orice cetățean al unui stat membru al Uniunii Europene, altul decât România, care are dreptul de a alege în România pentru Parlamentul European, având domiciliul sau reședința în România, în conformitate cu dispozițiile prezentei legi”**. Prin urmare, făcând interpretarea acestei norme, **„cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene care au reședința sau domiciliul pe teritoriul României, au drept de vot și de a fi aleși ca membri din România în Parlamentul European, în aceleași condiții ca și cetățenii români, sub rezerva îndeplinirii cerințelor prevăzute în Legea nr. 33/2007”**.

În temeiul art.5 alin. 7 din Legea nr. 33/2007, **„cetățenii români care au drept de vot și au împlinit, până în ziua de referință inclusiv, vârsta de 23 de ani au dreptul de a fi aleși în Parlamentul European”**. Cu toate acestea, legea conține o serie de incompatibilități cu calitatea de membru al Parlamentului European. Astfel, **„cetățenii români care fac parte din următoarele categorii: judecătorii Curții Constituționale, avocații poporului, magistrații, membrii activi ai armatei, polițiștii și alte categorii de funcționari publici, inclusiv cei cu statut special, stabilite prin lege organică, nu pot fi aleși ca membri din România în Parlamentul European”**.

Continuarea în numărul următor

Titi SULTAN, Specialist în drept constituțional și parlamentar

VOM RÂDE PÂNĂ VOM MURI

Paul Cătălin CURCĂ

și încercai să pricepi mai bine care a fost intenția celui ce a scris. Să zicem că, în mare parte, în epoca scrisului oamenii erau educați să se concentreze mai bine, să urmărească raționamente mai complicate, iar asta îi predispucea să înțeleagă lucruri mai complicate, având ca rezultat că îi făcea destul de greu de prost.

Pentru a cunoaște ceea ce se întâmplă în jurul lor oamenii au avut la îndemână mai multe mijloace. După ce a trecut perioada de vorbire față către față, întinsă pe multe mii de ani, a apărut scrisul. Prima parte a istoriei umanității a fost una aurorală, despre care nu știm foarte multe, pentru că neexistând scrisul, nici nu ne-au parvenit prea multe despre ce vorbeau, gândeau, simțeau și cum se închinau acei oameni. Primele scrieri probabil au reluat ceea ce înainte era doar spus, o învățătură orală transmisă de la o generație la alta, dar probabil că ceva din înțelepciunea acelor primi oameni s-a pierdut.

De aici începând a devenit posibil progresul, cultura și civilizația, cu tot ce au adus ele bun și rău pentru oameni. Cunoașterea nu mai era ceea ce se transmitea din om în om, devenea cumva impersonală, era scrisă undeva, și apoi citită de contemporani sau de urmași, care puteau să mai adauge sau să mai scoată câte ceva din ce era transmis. Se mai păstra relația maestru - discipol, părinte duhovnicesc - ucenic, care se păstrează cumva până astăzi. Dar, de regulă, scrisul nu mai presupunea o relație directă. Măcar, din perspectiva noastră modernă, cititul presupune un efort de concentrare îndelungată, de muncă a minții și de reflecție. În plus, dacă era un text dificil, puteai reveni la capitolele sau paragrafele anterioare,

Televiziunea aduce elemente noi. În loc să urmărești activ, să înțelegi, să interacționezi cu un autor, urmărești pasiv imagini și cuvinte, te lași format de ele, ești purtat într-o stare aproape hipnotică, de care te lași cuprins aproape fără să-ți dai seama, și din care îți este greu să ieși. Îți oferi gratuit capacitatea de a gândi către făuritorii de imagini mișcate. Oamenii formați de televiziune au o capacitate de a înțelege și de a se descurca în raționamente complicate mai mică, nu pentru că ar avea un creier mai puțin dezvoltat, ci pentru că mediul care le oferă preponderent video predispune la așa ceva. În schimb ni se cultivă egoul, astfel că ne credem foarte pricepuți în a înțelege diverse lucruri. Asta ne face extrem de ușor de manipulat de către cei care știu să ne cultive orgoliul.

După epoca televiziunii am intrat în era internetului, unde starea gândirii este și mai jalnică. Atunci când citești ceva pe net capacitatea de concentrare este mult

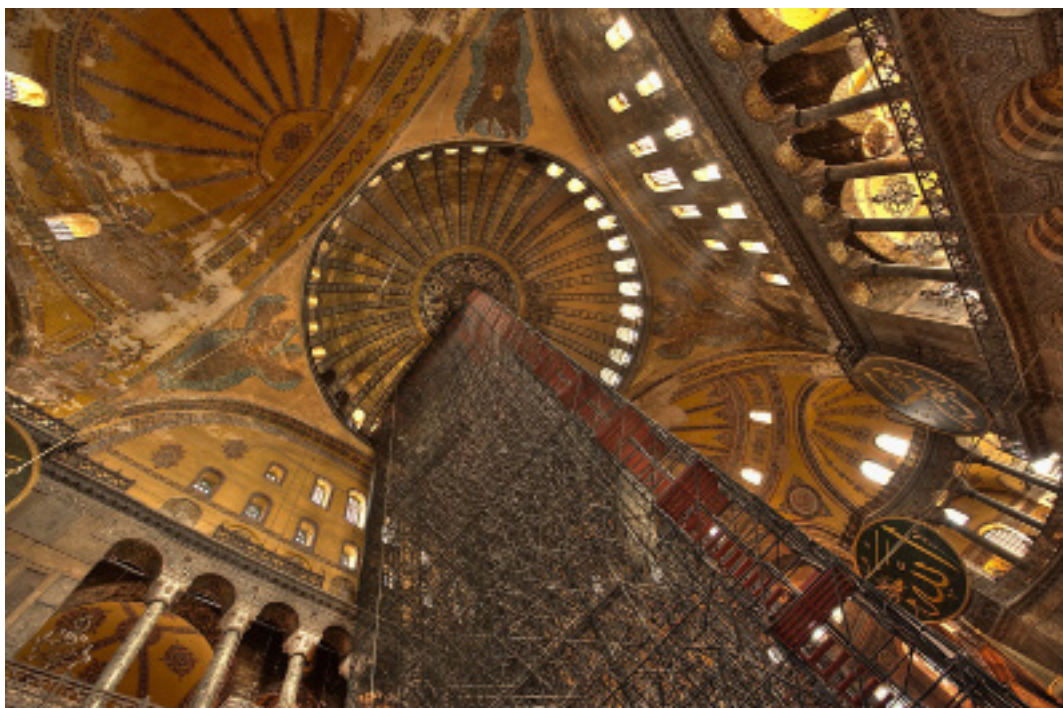
mai mică decât în cazul textelor pe hârtie, ești grăbit să treci la următorul articol sau următoarea postare, care te așteaptă printre mii de alte postări care îți stau la dispoziție zilnic. Te grăbești să termini ceva ca să poți să începi altceva, chiar dacă nu ai rumegat cum se cuvine, și nu ai o bună digestie a gândurilor. Totul este să treci cât mai repede mai departe, într-o goană nebună către nicăieri.

Ca să ne scutească și de acest minim efort, au apărut rețelele sociale, unde textele sunt scurte, și oricum au trecut de la texte la filmulețe de câteva secunde sau maxim minute, mii și sute de mii, ca să nu mai existe cumva riscul gândirii. Doar privim și ne minunăm. A devenit o axiomă constatarea că, cu cât este mai facil un mediu de comunicare care ni se oferă, cu atât ne folosim mai puțin mintea. Asta, din păcate, nu vine și cu conștientizarea puținătății înțelegerii noastre.

Toți suntem fericiți, încântați de propria persoană, în căutarea a noi și noi forme de distracție. Cam asta este ceea ce ne-a rămas, să căutăm permanent noi glume, distracții, senzații tari și altele asemenea. Bine, până la urmă de ce ar fi rău să ne distrăm? Doar și așa viața e destul de complicată sau de lipsită de gust, o mai condimentăm cu ceva glume ca să ne putem simți și noi măcar din când în când bine.

Nevoia de a râde este o formă a bucuriei, iar bucuria este, sau ar trebui să fie, starea naturală a omului. Dacă nu o avem înseamnă că este ceva defect cu noi, și trebuie să vedem ce putem face.

Se povestește în Pateric odată că un om a văzut niște călugări râzând. S-a dus la Avva Antonie, cel mai mare și mai aspru dintre asceți, ca să îi părăscă pentru comportamentul

lor nepotrivit. Antonie i-a spus omului să ia un arc în mână. Apoi l-a pus să-l întindă, întâi puțin, apoi din ce în ce mai mult. La un moment dat a existat pericolul ca arcul să se rupă. Ei bine, a explicat Avva, la fel se poate întâmpla și cu călugării, cu oamenii în general. Dacă se încordează peste măsură în efortul lor, riscă să se frângă, și atunci nu mai sunt buni de nimic. De aceea este nevoie, din când în când, de câte o destindere.

Asta le permite să-și revină, și să-și continue apoi nevoița. Este nevoie de efort pentru a lupta cu patimile, dar dacă nu mai ieși uneori și câte o pauză, se va alege praful de tot efortul. De aceea destinderea pe care o aduce umorul este bună și neapărat trebuincioasă. Problema cu contemporanii noștri este existența măsurii, cât ne distrăm, și ce ne mai rămâne de făcut după ce am lăsat deoparte distracția, căci nu putem să ne distrăm fără oprire.

Lumea în care trăim ne predispune la distracție pentru că a lăsat cărțile pe seama foarte puținor oameni, iar restul căutam să ne petrecem timpul liber la televizor sau pe rețelele sociale, unde ceea ce ni se oferă este, în primul rând și mai ales, distracția. Sigur aici vorbim despre tendința generală. Pot exista cărți care doar te distrează, așa cum pot fi emisiuni de televiziune sau postări pe rețelele sociale care te pun pe gânduri, să îți ridice probleme și să îți propună să reflectezi serios. Dar mă refer doar la tendința generală, spre ce ne îndreptăm mediile pe care le frecventăm.

Există analiști media care caută să găsească sensurile și în cultura noastră contemporană adresată maselor: cine o face, cât este de subversivă, ce direcție are

și cum ne influențează. Antropologi culturali scriu cărți interesante despre ea, luând-o ca obiect de cercetare, separat de valoarea ei intrinsecă. Dar adevărul este că e un mare gol, cu care nu prea ai ce face, în afară de a umple un timp sustras muncii, în care altfel te-ai plictisi.

Spuneam că distracția nu este rea în sine, este binevenită după efort, pentru că, oamenii fiind, cu neputințe și limite, nu suntem făcuți pentru o concentrare continuă și fără pauze. Până la urmă chiar scopul muncii este să ne putem destinde, ca să ne bucurăm de roade. Distracția este doar o formă a bucuriei către care suntem chemați cu toții.

Scopul vieții creștine, mântuirea, este să atingem starea de bucurie. În pilda talanților cei care au muncit, și-au făcut cum se cuvine lucrarea cu darul primit, primesc sentința: „intră întru bucuria domnului tău” (Matei 25, 21). Viața veșnică este o stare de bucurie, după ce am muncit în această viață, folosind cu chibzuință talanții primiți. Acei credincioși care sunt mereu încruntați, triști, gata să găsească defecte aproapei lor, nu au o trăire creștină, nu sunt credincioși adevărați. Folosesc creștinismul doar ca o formă de mânia față de viață, plăcerea lor este să găsească neputințele și scăderile semenilor și să-i admonesteze pentru ele. Credința vine împreună cu bucuria, pentru că avem un Dumnezeu care ne iubește și care are grijă de noi pururea.

Este de făcut o distincție: avem bucuria, către care suntem chemați toți, și avem distracția, care este o formă de a te bucura pe baza umorului, dar care este numai o distragere de la scopul vieții noastre. Suntem

chemați la bucurie, dar noi nu mai putem primi decât distracția. Dorința de a ne distra este o urmă desacralizată a bucuriei care ar trebui să ne însoțească viața. Distracția a devenit tot mai vulgară, mai pronografică, mai lipsită de substanță dar și mai corectă politic.

Este tot ce ne-a mai rămas dintr-o viață lipsită de sens. Vrei să te simți bine, și atunci cauți să te distrezi. Munca, relațiile pe care le ai cu familia, prietenii, colegii de muncă, nu îți mai oferă nimic. Sunt activități pe care le faci pentru că nu ai încotro, dar nu simți niciun sens în ele, nu te bucură. Atunci simți nevoia de a uita, de a evada din prezent, ai nevoie de un refugiu dintr-o viață al cărei rost nu-l mai simți.

Cultura umană însăși este o repliere, o fugă din calea vieții, o reculegere din calea unui parcurs care nu-ți oferă nimic, totuși cultura clasică și formele mai elevate ale culturii din toate timpurile îți oferă și un model de înțelegere a lumii, o explicație a ei și, în cazul credincioșilor, nădejdea într-un bine care ne vine de sus. În schimb, cultura de consum nu este decât evadare dintr-o realitate gri către o vulgaritate multicoloră. Ieși din lume către o lume și mai vulgară, și mai prost făcută decât cea în care trăiești. Și apoi, sub influența culturii în care te scalzi, aduci cu tine în lume vulgaritatea culturii de consum.

Nevoia de bucurie există în fiecare dintre noi. Dacă însă nu avem acces la o cale duhovnicească de a o avea, atunci recurgem la cultura, care poate să decadă la cele mai joase niveluri. De aici începând, orice degradare devine posibilă, și nu mai știm unde ne mai putem opri.

ABOGADO
CIVIL-LABORAL
FISCAL-PENAL
DIVORCIOS
EXTRANJERIA
MOVIL: 627.40.68.64

DECLARACIÓN DE LA RENTA

ABOGADO
ILUSTRE COLEGIO DE ABOGADOS DE MADRID - COLEGIADO NO. 124940

GESTORÍA RADU
GESTORES Y ABOGADOS
TRÁFICO - EXTRANJERÍA - ABOGADOS

AVOCAT ROMÂN MADRID

TRADUCTOR JURADO
MINISTERIO DE ASUNTOS EXTERIORES Y COOPERACIÓN AL. 1106 Y MINISTERIO DE JUSTICIA BO. 4233

TRAMITADOR NACIONALIDAD

AVOCAT ROMÂN MADRID

TRADUCTOR JURADO

TRAMITADOR NACIONALIDAD

Gestor - Av. Ec. GABRIEL RADU
Calle Doctor Fleming s/n en frente de Metro Coslada Central, Coslada, Madrid

MEDIDAS APROBADAS PARA MITIGAR LA SUBIDA DE LAS HIPOTECAS.

1er sindicato de Andalucía
#PrimerSindicatoDeAndalucia

El Euribor entre diciembre de 2021, cuando registró un valor -0,502% y diciembre de 2022, con un registro de 3,018% ha experimentado una notable subida. No estamos de acuerdo con esta política por parte del Banco Europeo Central para atajar la inflación. Estas medidas como siempre afectan a los más vulnerables. Según fuentes de Bankinter el Euribor se situará de media en el 4% durante el 2023.

El Gobierno ha aprobado el Real Decreto-Ley 19, de 22 de noviembre, por el que se establece un Código de Buenas Prácticas para aliviar la subida de tipos de interés en préstamos hipotecarios sobre vivienda habitual. Ciertamente las medidas no son para "tirar cohetes" pero, sean bienvenidas. Ya se sabe, la Banca nunca pierde.

Se trata de un Código de Buenas Prácticas de adhesión voluntaria por parte de las entidades financieras, y de obligado cumplimiento una vez lo suscriban. Lo primero que tenemos que hacer es preguntar a nuestro banco si ha suscrito este código.

Las medidas afectan únicamente sobre la vivienda habitual.

Requisitos para acogerte al Código de buenas conductas para familias vulnerables

- La hipoteca debe estar sobre una vivienda habitual. El precio de adquisición de la casa o piso, no puede superar los 300.000 euros.

- Los ingresos conjuntos de tu unidad familiar (los familiares con los que convives, t  incluido) el límite de 3 veces el IPREM DE 14 pagas, es decir, 25.200 euros brutos anuales. Se aumenta a 33.600 euros si un miembro de tu familia tiene una discapacidad superior al 33%, una situación de dependencia o incapacidad permanente por enfermedad) y 42.000 si uno de los titulares de la hipoteca tiene parálisis cerebral, enfermedad mental, discapacidad intelectual del 33% o superior, discapacidad física o sensorial del 65% o más o incapacidad por enfermedad grave.

- La cuota de la hipoteca debe superar el 50% de los ingresos netos familiares, es decir, de lo que ingresa toda tu familia (t  incluido)

- Tu situación económica o familiar debe haber sufrido una alteración significativa en los últimos cuatro años (que la carga hipotecaria se haya multiplicado al menos por 1,5, que seas familia numerosa, familia monoparental con hijos a cargo, que uno de los miembros sea víctima de violencia de género.

Medidas del Código de buenas conductas para familias vulnerables.

Una vez que s , que mi familia es considerada como vulnerable puedo optar a tres soluciones distintas:

1. Medidas previas a la ejecución hipotecaria para familias vulnerables: evitar el embargo. Si te lo aceptan en el banco, este plan de reestructuración, debe incluir todas estas medidas:

- Aplicar una carencia de capital durante cinco años. Esto te permitirá pagar solo la parte de intereses de tu cuota a lo largo de ese periodo. Eso sí, el capital que no abones se te cobrar  en las mensualidades que pagues cuando acaben los cinco años.

- Reducir el interés de la hipoteca a Euribor menos 0,10% durante cinco años.

Si tu hipoteca es fija obviamente el interés se mantendrá. De este modo tus cuotas serán más bajas mientras se te aplique la carencia. Pasado este periodo, volverás a tener el mismo interés que aparece en la escritura del préstamo. Si tu hipoteca tiene cláusula suelo (un interés mínimo), se anular  durante cinco años.

- Ampliar el plazo de devolución hasta los 40 años, a contar desde que contrataste la hipoteca. Por ejemplo, si tu préstamo es de 2010, podrás acabar de pagarlo en 2050 ( el tiempo pasa volando!). Es lógico, al devolver el dinero en más tiempo, el importe de las cuotas será más asequible, pero acabarás pagando más en intereses (se generarán en un plazo más largo).

Ahora bien. Si tu carga hipotecaria no se ha multiplicado por 1,5, ni se ha producido una alteración significativa de tu unidad familiar, las medidas que te ofrecerá el banco serán las siguientes, siempre que cumplas los otros requisitos:

-Aplicar una carencia de capital durante dos años para pagar solo intereses durante ese tiempo.

-Reducir el interés durante dos años. Esa rebaja será tal que suponga una reducción del 0,5% del valor actual neto de la hipoteca.

-Ampliar el plazo de devolución en siete años para reducir el importe de tus cuotas, aunque el plazo no podrá superar los 40 años.

2. Medidas complementarias para familias vulnerables.

Las medidas del plan de reestructuración te permitirán pagar unas cuotas mucho más asequibles. Sin embargo, si las mensualidades aún superan el 50% de los ingresos de toda la familia (tu incluido), el banco considerará INVIABLE el plan y te le comunicará. En cuanto te lo

comunique, podrás solicitar una quita parcial de la deuda. Es decir, que podrás pedir que el banco te perdone una parte del capital pendiente de tu hipoteca. De esta forma, obviamente deberás menos dinero y por tanto tus cuotas serán más bajas. La entidad tendrá un mes para aceptar tu solicitud o rechazarla.

Si el banco acepta la quita parcial de la deuda, se podrá usar cualquiera de estos métodos para calcular el importe de la quita:

- Reducir tu capital pendiente de pago en un 25%. Por ejemplo, si tu hipoteca tiene un importe de 100.000 euros, el banco puede perdonarte 25.000 euros para que pases a deberle 75.000 euros.

- Reducir un "equivalente a la diferencia entre el capital amortizado y el que guarde con el total del capital prestado la misma proporción que el número de cuotas satisfechas por el deudor sobre el total de las debidas.

- Reducir un "equivalente a la mitad de la diferencia existente entre el valor actual de la vivienda y el valor que resulte de sustraer el valor inicial de tasación dos veces la diferencia con el préstamo concedido, siempre que el primero resulte inferior al segundo.

Ciertamente los dos últimos casos son un auténtico galimat s jurídico muy difícil de entender. Por suerte el Banco de España ha publicado dos ejemplos para ilustrar cómo funcionan.

- Ejemplo del segundo método. Por ejemplo, pongamos que tienes una hipoteca pendiente de 80.000 euros, has pagado 45 cuotas y te quedan 150 cuotas por pagar. Para calcular la quita con este método, el banco calcular  el porcentaje de cuotas pagadas respecto a las pendientes ($45/150 \times 100 = 30\%$) y lo aplicará al importe pendiente ($30 \times 80.000/100$), lo que da un resultado de 24.000 euros de reducción.

- Ejemplo del tercer método. Pongamos que contratastes una hipoteca de 120.000 euros sobre una vivienda tasada inicialmente en 150.000 euros. Y ahora imagina que te quedan por devolver 75.000 euros y que la casa de la tasan en 100.000. Para calcular la quita con este método, el banco restará el valor de tasación inicial con

el importe del préstamo (150.000 – 120.000= 30.000), lo multiplicará por dos (30.000 x 2= 60.000) y se lo restará al valor inicial de tasación (150.000 – 60.000= 90.000). Seguidamente, restará esa cifra al valor actual de la vivienda y lo dividirá por dos (100.000 – 90.000= 10.000 y luego lo dividimos por 2 dándonos 5.000 euros de reducción.

Medidas sustitutivas para familias vulnerables. La dación en pago

Y ¿qué sucede si las cuotas se comen más del 50% de los ingresos familiares tras el plan de reestructuración y la quita? En ese caso, tendrás un plazo de dos años para pedir la dación en pago a tu banco, a contar desde que empezaste el proceso

¿Qué es la dación en pago de tu vivienda?

Pues ante la imposibilidad de afrontar los pagos, consiste básicamente, en entregarle la vivienda a la entidad a cambio de que toda la deuda quede saldada. La entidad está obligada a aceptarlo. La ventaja de esta medida es que ya no deberás nada al banco, pero a cambio de perder la propiedad sobre tu casa. Para que no te quedes en la calle, el código te permite vivir dos años en alquiler en esa misma vivienda, siempre que lo pidas en el momento de solicitar la dación en pago. Durante ese tiempo tendrás que pagar una renta anual equivalente al 3% de la deuda que tenías pendiente. Al terminar el plazo si quieres seguir alquilando el inmueble tendrás que llegar a un acuerdo con el banco.

Requisitos para acogerte al código para familias de clase media.

En este caso también hay medidas para familias de “clase media” que por culpa de la subida del Euribor, pueden tener problemas para pagar las cuotas. ¿Cuáles son los requisitos para acogerte a este código?

- La hipoteca debe estar firmada sobre una vivienda habitual, y no la puedes haber contratado después del 31 de diciembre de 2022. Además, el precio de adquisición del piso o la casa no puede superar los 300.000 euros.

- Los ingresos conjuntos de tu unidad familiar (los

familiares con los que convives, tú incluido) no pueden superar el límite de 3,5 veces el IPREM de 14 pagas, es decir, 29.400 euros brutos.

- Ese límite es 4,5 el IPREM (37.800 euros) si un miembro de la familia tiene una discapacidad superior al 33%, una situación de dependencia o incapacidad permanente por enfermedad.

- El límite es de 5,5 veces el IPREM (46.200 euros) si uno de los titulares de la hipoteca tiene parálisis cerebral, enfermedad mental, discapacidad intelectual del 33% o superior, discapacidad física o sensorial del 65% o más o incapacidad grave.

- La cuota de la hipoteca debe superar el 30% de los ingresos netos familiares, es decir, de lo que ingresa toda tu unidad familiar (tú incluido) cada mes.

- Tu situación económica o familiar debe haber sufrido una alteración significativa en los últimos cuatro años. ¿Qué se entiende por “alteración significativa”? Cualquiera de los siguientes supuestos:

- Que la carga hipotecaria, que es el porcentaje de los ingresos familiares que dedicas a pagar tu hipoteca, se haya multiplicado al menos por 1,2. Por ejemplo si antes dedicabas el 25% de tus ingresos familiares a pagar las cuotas y ahora dedicas el 30% o más.

• Que uno de los miembros tenga una discapacidad de más del 33%, dependencia o incapacidad permanente para trabajar por enfermedad

• Que viva contigo uno de tus tíos, sobrinos o bisabuelos (o de tu cónyuge) en situación de discapacidad, dependencia o incapacidad temporal permanente por enfermedad grave

• Que uno de los miembros sea víctima de violencia sexual o de género.

Ayudas del Código de buenas prácticas para familias de clase media.

Bueno si cumples los requisitos anteriores y tienes problemas para pagar la hipoteca, podrás elegir entre estas dos ayudas:

- Aplazar el plazo de devolución hasta en siete años, sin superar los 40 años en total, para que la cuota te baje un importe equivalente al que pagabas en 2022. Puedes pedir también que se

te congele 12 meses la cuota con un importe equivalente al que pagabas en junio de 2022. Durante esos 12 meses, se te rebajará el interés de tal manera que suponga una reducción del 0.5% del valor neto de la hipoteca.

- Convertir la hipoteca variable al tipo fijo para que las cuotas pasen a ser estables, aunque con el interés fijo que te ofrezca el banco.

Importante: Puedes solicitar la aplicación de una u otra medida hasta noviembre de 2024.

¿Qué documentación tengo que presentar?

Lógicamente, deberás presentar varios documentos que demuestren que cumples los requisitos para que se te apliquen. Ten preparada esta documentación de antemano:

- Los certificados de rentas de los miembros de tu unidad familiar del último ejercicio.

- Una copia de las tres últimas nóminas

- El certificado de cualquier ayuda, prestación o renta de inserción.

- Tu libro de familia

- El certificado de empadronamiento de las personas empadronadas en tu vivienda

- La declaración de discapacidad, dependencia o incapacidad permanente de los miembros de tu unidad familiar.

- Los certificados de titularidades de cada miembro de tu unidad familiar, expedidas por el registro de la propiedad.

- La copia de la escritura de compraventa de la vivienda y de la hipoteca.

- Una declaración responsable en la que tú y los cotitulares confirméis que cumplir todos los requisitos para acogeros al Código de Buenas Prácticas.

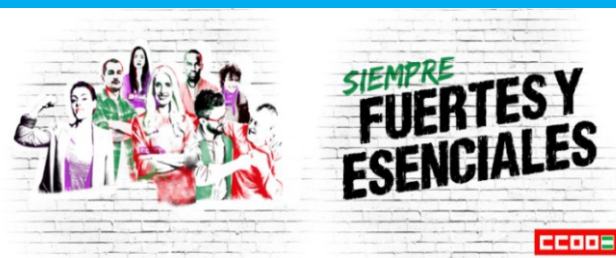
¡Atención! Si la hipoteca te la concedió un banco adherido al Código de Buenas Prácticas y posteriormente es vendida a una entidad que no lo está (como un fondo de inversión), esa entidad estará obligada a ofrecerte las ayudas del Código.

Unión Provincial CCOO Almería Área de Acción Sindical

Parteneri sociali al publicației ”Români in Andalucia”

Sindicatul Național ”Forța Legii” - Sindicatul de partea Ta!

Dragomira

Caietul Dragomirei

Autor: Laura Cătălina Dragomir

Ilustrații: Orieta Dimadi

Lucrul cu copiii, îndrumarea acestora cu obiectivul de a le cultiva exprimarea, de a le îmbogăți și nuanța vocabularul, e fundamentat pe necesitatea unui act de patriotism activ.

Copiii Diasporei sunt situații românești cărora trebuie să li se ofere soluții educaționale în acord cu viața și activitățile lor din țările în care trăiesc.

Limba ne dă posibilitatea de a ne păstra și evita ruperea generațiilor de generații. Exprimarea corectă, orală sau scrisă, e felul în care alegem să fim fideli culturii de acasă și să putem vorbi și de un popor împreună.

Deprinderea limbii române, atunci când ea, din motive obiective, nu se poate realiza prin intermediul școlii (sau se realizează parțial-insuficient) se poate transfera ca sarcină și părinților.

Caietul Dragomirei, rubrică nouă la "Români în Andalucia", își propune să pună la dispoziție instrumente de lucru - exerciții, care să îi ajute pe copii și părinți "să cultive vorbirea îngrijită și scrierea corectă și clară".

Exercițiul nr. 86

Dați exemple de cuvinte (3-4) care își schimbă înțelesul dacă le schimbăm unul din sunete:

roi (voi)
sac (rac)
cort (port)
car (par)

Exercițiul nr. 87

Scrieți grupurile care se scriu cu două litere. Dați exemple de cuvinte care conțin aceste grupuri.

Exemplu:
(ce, ci, ge, gi): cere, rece, aici, cinci, gene, ajungî, girafa, margine, agere.

Exercițiul nr. 88

Copiați următoarele cuvinte și subliniați grupurile ce și ci.

Exemple:
copăcel, pietricele, cinci, arici, dulce, cenușa, zece, ceartă, cetate, surcele, Marcela.

Exercițiul nr. 89

Completați cuvintele cu grupurile care lipsesc:
-va, -neva, -orapi, -as, -res, pa-, spi-, -arta.

Exercițiul nr. 90

Spuneți cuvinte care conțin grupurile de litere ge și gi.

Exemple:
ger, agere, girafa, gimnastica, pagina, genunchi, plânge, merge, fuge, ajunge, pagini.

Exercițiul nr. 91

Transformați cuvintele de mai jos în cuvinte care să conțină grupurile de litere ce, ci, ge sau gi:
capac, trag, fug, merg, nuc, coc, trec.

Exercițiul nr. 92

Alcătuți cuvinte, folosind grupurile de litere care se potrivesc. Cu aceste cuvinte alcătuți propoziții.

- re	- resc	- me	- rafa
- va	- coare	- nunchi	- mastica
- pe	- tea	- meni	- ngas

Exercițiul nr. 93

Spuneți cuvinte care conțin grupurile de litere che, chi, și alcătuți cu ele propoziții.

Exercițiul nr. 94

Completează cuvintele de mai jos cu grupurile de litere care se potrivesc și formează propoziții.

- lner	- rie
- restea	- rurg
- lie	- nezesc
pere -	un - as - e
ire -	ve - o - lari
strave -	ure - s - la
a - ra	ghe- - ghi- -

Exercițiul nr. 95

Alcătuți cuvinte care conțin grupurile de sunete "ia" și "ea" completând silabele lipsă. Construiți cu aceste cuvinte propoziții:

-	-	-	-
ia		ea	

Exercițiul nr. 96

Subliniați grupul de sunete "oa" în aceeași silabă:
moara, vioara, cioara, noastră, poate.

Exercițiul nr. 97

Recunoașteți și subliniați grupul de sunete "ie" din textul următor:

"Era odată o capră care avea trei iezi. Iedul cel mare și cu cel mijlociu dau prin băț de obraznici ce erau, iară cel mic era harnic și cuminte."
(I. Creangă - "Capra cu trei iezi")

Exercițiul nr. 98

Puneți în locul liniuțelor, grupul de sunete potrivit și alcătuți propoziții:

_sire	statu_	p_tr
_ftin	pr_ten	v_
_seau	p_ton	pa_

Exercițiul nr. 99

Alcătuți propoziții cu cuvintele: mielul, pietrele, fierbinte, miere.

Exercițiul nr. 100

Subliniați cuvintele scrise corect și alcătuți

propoziții.

iel	el	poet	poiet
ieșire	eșire	poezie	poiezie
ieste	este	versuri	viersuri
ieftin	eftin	ieste	este
iele	ele	era	iera

Exercițiul nr. 101

Desparte în silabe cuvintele: trasee, licee, muzee.

Exercițiul nr. 102

Transcrieți coloana care cuprinde cuvinte scrise corect.

înnoroit	înoroit
înnecat	înecat
zoologic	zologic
fica	fica
fiu	fiu
licee	liceie
alee	aleie

A background image of a newspaper with various articles and headlines, partially obscured by a large white hexagonal shape.

ART PRES

**Artpres va fi site-ul tău preferat de noutăți
și articole cu o plajă largă de interes
publicitar și documentar**

www.artpres.ro